БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 13 (7921)
ЯНВАРИИН 15
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

Колхозуудай тоосоото-һунгуулиин суглаануудта һайнаар бэлдэхэ

Партиин организацинууд ба колхозой правленинүүд колхозуудай тоосоото-һунгуулиин суглаануудта бэлэдхэлэй ажалые эхилээ байна. Колхозуудай ажал хүдэлмэриин үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүдээр тоосоото суглаануудые үнгэргэхэ. Тоосоото ба тоосоото-һунгуулиин суглаануудые бэлэдхэхэ, үнгэргэхэ хэрэгтэ энэ нэгэ тон шухала шата хадаа дүнгүүдые зүбөөр тоосоото тогтоожо табиха, тоосоото табилга мүн.

Колхозуудые хүтэлбэрилхэдэ, тэдэнэй ажахые түсэблэхэдэ, колхозой экономикые хүгжөөхэдэ үнгэрэгшэ жэлэй ажал хүдэлмэриин дүнгүүдые зүбөөр тогтоожо табиха тон шухала. Тоосоото ба тоосоото-һунгуулиин суглаанууд — колхозой эмхидхэлэй-ажахын хэрэгүүдые шиидхэдэг тон шухала үүргэтэй. Колхознигууд ямар байдалтай байһанаа, ажахынгаа ямар байдалтай байһые, тэрэнэй хүгжэлтэдэ ямар нүлөө үзүүлһэн, колхозой ажал хүдэлмэриин дутуу талануудые илруулжа, удаадахи жэлэй ажал хүдэлмэриин түсэбые зохёохо болоно.

Гэбэшье зарим колхозуудта тоосоото табилгын урда тээ бэлэдхэлэй ажал ехэ ёһотой эхилээгүй. Тэдэнэй ажалнууд урда тээгээ һайнаар бэлэдэгдэнгүй, хоолойн һэлбэлтэ, хахад жэлэй тоосоо, ами бүхэн мал адууһанай тоо хэмжээ, хүдэлмэриин үдэрэй тоо, фермын хүдэлмэриин үрэ дүнгүүд, ажахын эд зөөрийн тоо байха ёһотой. Тоосоото ба тоосоото-һунгуулиин суглаанай эхилхын урда тээ бэлэдхэлэй ажалнуудые эрхимээр эмхидхэхэ, колхозой бүхы байдалые, тоосоо шалгалтын ажалые дүүргэжэ, колхознигуудай дундаһаа һайнаар хэлсэхэ ёһотой.

Колхозуудай правлени, ревизионно комисси, партиин организаци ажахынгаа байдал, ажахын бүхы зөөриие тоо бүридхэлгэ, шалгалга хэжэ, бэлэдхэлэй ажалые эмхидхэхэ, тоосоото суглаа үнгэргэхэ хэрэгтэй. Энэ дашарамдуулан эрхимээр ажаллаһан колхознигуудые, ферма, бригада, звенонуудые, тэдэнэй ажалай дүнгүүдые суглаанда тодоруулан харуулха хэрэгтэй. Бэлэдхэлэй ажалые эхилхэдээ колхозуудай эдэй-эдэлэй, мал адууһанай, тэжээлэй тоо бүридхэлгэ хэхэ гэжэ зарим колхозуудай правлени захиралтай. Ажахын хахад жэлэй ба бүтэн жэлэй дүн, ажалай үдэрэй дүн, мүнгэн ба натура орлого, ажахын эд зөөрийн тоо хэмжээнэй талаар шалгалта хэхэ хэрэгтэй.

Колхозой правленинууд бүхы ажалые эрхимээр эмхидхэн үнгэргэхэ, колхознигуудай эдэй-эдэлэй, мал адууһанай тоо бүридхэлгэ хэхэ хэрэгтэй. Зарим колхозуудта тэжээлэй тоо бүридхэлгэ хэжэ, инвентаризаци хэжэ, документ бүридхэлгэ дүүргэжэ ажалай дүнгүүдые харуулха. Ажахын эд зөөрийн ба ажалай үрэ дүнгүүдые хэбэртэй шалгаха, колхозой бүхы хүдэлмэриин дүнгүүдые ажалай үдэрэй дүнгүүдтэй таарулан тоосоото табиха хэрэгтэй. Зарим колхозуудта бэлэдхэлэй ажалые хэжэ эхилээгүй, тоосоото суглаанай хэрэгүүд ехэ удаан, хүгжэлтэ доройтой байна.

Колхознигууд, колхозой правленинууд ба ревизионно комиссинууд, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд, агрономууд, зоотехнигууд, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд, ревизор-бухгалтернууд, МТС-үүдэй дирекцинүүд колхозой правленинүүдтэ ехэ туһаламжа үзүүлхэ ёһотой.

Тоосоото ба тоосоото-һунгуулиин суглаанууд болотор тиимэшье ехэ саг үлөөгүй. Тэдэ жэлэй тоосоо муугаар бэлэдэгдэһэн колхознигуудай тоосоото ба тоосоото-һунгуулиин суглаанда муугаар бэлэдхэлэй хадаа урда урда жэлнүүдэй тоосоото-һунгуулиин кампаниин үедэ гарһан алдуунуудые дабтаха ябадалда хүргэжэ болохо байна.

1954—1955 оной ажахын жэл соо колхозуудай правлениин тоосоое зүбшэн хэлсэхын тула колхознигуудай хамтын суглаа үнгэргэлгэ политическэ тон шухала кампани мүн. Колхозуудтахи тоосоон ба һунгалта хадаа колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар дам саашань бэхижүүлгэдэ айхабтар ехээр туһалха байна бэшүү.

Тиимэһээ эдэ суглаануудта һайнаар бэлэдхэжэ, дээдэ хэмжээндэ үнгэргэхын тула партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд, колхозуудай правлени ба парторганизацинууд тон ехэ оролдолго гаргаха ёһотой.

Жэлэй тоосоон соо миин энэ тэрэ тоо мэдээ тоолохо бэшэ, харин элдүүриин газарай 100 гектар бүриһөө хүдөө ажахын продукциин хэды шэнээн абтаһан гэжэ харуулха шухала. Юуб гэхэдэ, элдүүриин газарһаа ашаг шэмэ хэды шэнээн абтааб гэжэ харахада, колхозой экономикын, тэрэнэй ажал хүдэлмэриин байдал зүбөөр тодорхойлогдохо байна.

Мүнөө тоосоото ба тоосоото-һунгуулиин суглаануудай дүтэлһөөр байхада, тэдэнэйдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ байһан бүхы дутагдалнуудые тон түргэнөөр, бүримүһэн усадхаха шухала. Артелиин бүхы зөөридэ хэрэгтэй инвентаризаци, документальна шалгалтын, ажалта үдэрэй тоо зүбөөр бэшэгдээгүй гэһэн талаар шалгалтын дүүргэгдэһэн байха хэрэгтэй. Тэдэ хүгжэлтэ дары дүүргэжэ, мүн газаа талаһаа бүхы үри шэрээгэ нэхэжэ абаха шухала.

Экономическа талаараа бодомжотой һайн тоосоо табихын тула, бүхы ажмалта илалтануудые, аллуу эндүүнүүдые зүбөөр тодорхойлон, колхознигуудта харуулхын тула жэлэй тоосоо табилгада хүдөө ажахын мэргэжэлтэд—агрономууд, зоотехнигүүд, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд, ревизор-бухгалтернууд, МТС-үүдэй дирекцинүүд колхозой правленинүүдтэ ехэ туһаламжа үзүүлхэ ёһотой.

Партиин айкомууд, аймгүйсэдкомууд тоосоото болон тоосоото-һунгуулиин суглаануудта бэлэдхэлэй хүдэлмэриие эхинһээнь һүүлдэнь хүртэр өөһэдынгөө нарин шанга хиналта доро абажа, эдэ суглаануудые колхозно үргэн демократиин үндэһэн дээрэ, политическэ ба эмхидхэлэй дээдэ хэмжээндэ үнгэргэхэ ябадал хангаха уялгатай.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-эй Нүүрһэнэй промышленностиин министерствын „Кузбасс-уголь" комбинадай И. В. Сталинай нэрэмжэтэ шахтые Ленинэй орденоор шагнаха тухай

СССР-эй Нүүрһэнэй промышленностиин министерствын «Кузбассуголь» комбинадай И. В. Сталинай нэрэмжэтэ шахтын хорин табан жэл гүйсэнтэйнь, мүн арадай ажахые коксолдодог нүүрһөөр хангаха хэрэгтэ ехэ габьяатай байһантайнь дашарамдуулан Ленинэй орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **К. ВОРОШИЛОВ.**
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **Н. ПЕГОВ.**
Москва, Кремль.
1956 оной январиин 13.

В. М. Молотовтой иранска парламентска делегацийе толгойлогшо г-н Мохаммед Саед уулзаба

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр В. М. Молотовтой иранска парламентска делегацийе толгойлогшо г-н Мохаммед Саед январиин 12-но уулзаба.

Советско-иранска харилсаануудай тухай асуудалнуудаар тэдэнэр хөөрэлдөө.
(ТАСС).

Хэблэлэй газетэнүүдэй редколлегинүүдэй, рабкорнуудай городской суглаан боложо

КПСС-эй Улан-Удын горкомой, «Бурят-Монгольская правда» ба «Бурят-Монголой үнэн» газетэнүүдэй хамтаар эмхидхэһэн газетэнүүдэй редакциинууд, редколлегинүүдэй гэшүүд ба рабкорнуудай городской суглаан январиин 13-да Бурят-Монголой оперо ба балет театр соо болобо.

Партиин XX съездын хүндэлэлдэ газетэнэй социалистическэ мүрысөөндэ дашарамдуулан, республикын газетэ ба хананай газетэнүүдэй зорилгонуудай тухай» элидхэлые «Бурят-Монгольская правда» газетын редактор нүхэр Стегачёв хэбэ.

Удаань ПВЗ-гэй шудхалгын цехын «Литейщик» гэжэ удэр бүри гарадаг газетын редактор нүхэр Мельников, партиин городской райкомой секретарь нүхэр Бадмацыренов, партиин обкомой секретарь нүхэр Ц. Очиров болон бусад үгэ хэлэбэ.

Суглаанай һүүлээр Бурят-Монгольск оперо ба балетэй театрын артистнар француска композитор А. Аданай «Жизель» гэжэ балетые харуулба.

Түрэл орон доторнай

Машина бүтээгшэдэй шэнэ продукци

КАРАГАНДА, январиин 13. (ТАСС). Пархоменкын нэрэмжэтэ машина бүтээлгын завод хадын промышленностиин түхеэрэлгэнүүдые үнгэрэгшэ жэлэйхидэ ороходоо 16 процент ехээр мүнөө жэлдэ оройнгоо предприятинуудта үгэхэ байна. Хүрин шулуу нүүрһэ шанаржуулдаг «СПБ-100» гэжэ маркын сепараторнууд энэдэ бүтээн гаргадаг болоо. Мүнөө жэлдэ 12 иимэ сепаратор бүтээгдэхэ байна.

„ХТЗ-20" маркын гусенична дизельнэ шэнэ трактор

ХАРЬКОВ, январиин 13. (ТАСС). КПСС-эй XX съездые эрхимээр угтаха бэлэдхэл хэхэ зуураа, Орджоникидзын нэрэмжэтэ тракторна заводой коллектив «ХТЗ-20» маркын гусенична дизельнэ түрүүшын трактор бүтээн гаргаа.

Предприятиин конструкторнуудай ухаалан зохёоһон шэнэ машина «ДТ-54» маркын тракторта ороходо хэмжээгээрээ бага аад лэ, тэрэнһээ адли хүсэтэй юм. «ХТЗ-20» тракторта бүри һайжаруулагдаһан дизельнэ двигатель табигданхай. Энэнь түлишэ 10 процентоор, тоһо 25 процентээр багаар хэрэглэдэг арга олгоо.

Горнягуудай ажалай вахта

ЛЕНИНСК-КУЗНЕЦКИЙ. (Кемеровско область), январиин 13. (ТАСС). «Ленинуголь» трестын Кировэй нэрэмжэтэ томо шахтын горнягууд шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрнүүдтэ бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа байна. Даабариһаа гадуур малтагдаһан түлишэ тээһэн гурбадахи эшелон үсэрэлдэр эндэһээ гаража ошоо. Графигаа ахин ажаллаха зуураа, тус предприяти үнгэрэгшэ жэлэй декабрьтай сасуулбал сүдхэ бүридэ 285 тонно нүүрһэ ехээр малтан абана.

Украинска мебель

КИЕВ, январиин 13. (ТАСС). Зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлдэ республикын мебельнэ предприятинууд үнгэрэгшэ жэлэйхидэ ороходоо 115 миллион түхэреэгэй мебель үйлэдбэрилгые ехэ болгохо байна.

Мебелиин янза түхэл нилээд олон болгогдохо юм. Мүнөө жэлдэ 14 янзын мебель бүтээгдэхэ байна.

Москвада Можайска шоссе дээрэ столицын байрын томо гэрнүүдэй нэгэнэй барилга дүүрэхэнь ойртоо. Энэ гэр таарамжатай зохид 1—2—3—4 комнатотай мянга гаран квартиратай юм. Энэ гэр соо хоёр залтай кинотеатр, хүүгэдэй садай байра, автоматическа телефонно станци түхеэрэгдэхэ байна. Доодо дабхартань магазинууд, парикмахерска, кафэ болон энэ байгшадые хангаха коммунальна бусад предприятинууд нээгдэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: байрын шэнэ гэрэй гадаада түхэлынь.

ТАСС-эй фотохронико.

Үхибүүдые хүмүүжүүлхэ тушаа партийна организаци оролдолго гаргана

КИЕВ. Киевскэ ТЭЦ-3 предприятиин партийна организаци хүдэлмэрилэгшэдэйнгөө ба албахаагшадайнгаа үхибүүдые хүмүүжүүлхэ тухай ехэл оролдолго гаргана. Теплоэлектроцентралиин директор Тарасов, котельнэ цехын партгруппорт Микеева, инженер Замша болон бусад 12 эдэбхитэнэй хабаадалгатай комисси коммунистнуудай үүсхэлээр энэдэ байгуулагдаба. Тэдэнэр һургуулинуудай педагогическэ соведүүдтэ хабаадалсажа, һурагшадай һуралсалайнь дүнгүүдтэй танилсан, ТЭЦ-ынгээ хүдэлмэришэдэй гэртэнь ошожо, үхибүүдэйнь хүмүүжүүлгэ ямар байнаб гэжэ һонирходог юм. Энэ комитет болбол ажал тухайгаа партийна бюрогой заседани дээрэ ходо тоосоожо байдаг.

Теплотехник Денисюгэй хүбүүн олон предмедээр муу һуража, һургуулиингаа журам эбдэнэ гэжэ комиссиин гэшүүд һуралсалай жэлэй эхиндэ мэдэжэ абаад юу хэхэ түхайгаа гэртэхинтэйнь хэлсэһэн байгаа. Иигэжэ ниитэ зоной оролдолгоор эхэ эсэгэ хоёр хүбүүнэйнгээ һуралсалаар һонирходог, һургуулидаашье, гэртээшье ямараар бэеэ абажа ябадагыень шалгадаг болоо. 7-дохи классай һурагша Виктор Денисюк хоёрдохи четвертиэ һайнаар һураад дүүргэжэ, жэшээтэ журамтайгаар бэеэ абажа ябана гэһэн бэшэг № 1 һургуулиин директор предприятида мэнэ һая эльгээбэ.

Партийна бюро электростанциин завком хоёр һайнаар һурагшадые урмашуулна. Эрхим һурагшадта бултандань шэнэ жэлэй һайндэртэ бэлэгүүдые барюулба. Николай Коваленко гэдэг хүдэлмэришэнэй хүбүүн завкомой мүнгөөр Москвада экскурсаар ошожо ерээ. Клубта, предприятиин цехүүд болон таһагуудта партийна бюрогой түсэбэй ёһоор һонирхолтой лекцинүүд уншагдана. Эхэ эсэгэнэртэйнь хөөрэлдөөнүүд хэгдэжэ байдаг. Үхибүүдые хүмүүжүүлхэ асуудалда зориулагдаһан тусхай ханын газетэ предприятиидань һарадаа хоёр дахин гарадаг юм. (ТАСС).

Советско-югославска экономическа харилсаануд тушаа

Белградта хэлсээ хэгдэһэнэй эсэстэ, ФНРЮ-дэ промышленна предприятинуудые бариха талаар Советскэ Социалистическэ Республиканууудай Союз ба Югославиин Арадай Федеративна Республикын хоорондо харилсан ажаллалга эмхидхэхэ тухай Хэлсээн СССР-эй Правительствын ба ФНРЮ-гэй Правительствын хоорондо баталагдаа.

Экономическа харилсаануудаа саашадань үргэдхэхэ зорилгоор, мүн 1955 оной сентябриин 1-дэ Москвада баталагдаһан Советско-югославска Протоколой ёһоор ФНРЮ-дэ жэл соо 100 мянган тонно аммиак үйлэдбэрилэн гаргаад, тэрэниие известково-аммиачна селитр болгохо азотно-туково завод, жэл соо 250 мянган тонно суперфосфат, 120 мянган тонно сернэ кислота үйлэдбэрилэн гаргаха суперфосфатна завод, 100 мянган киловатт хүсэтэй теплоэлектростанци бариха, гурбан рудник үргэдхэхэ ба шэнэдхэн байгуулха талаар харилсан ажаллаха ябадал Хэлсээгээр хараалагдаа.

Тус Хэлсээнэй ёһоор советскэ организацинууд 1956—1959 онуудай турша соо проектнэ хүдэлмэри бүтээхэ, эдэ предприятинуудые баринхада шухала хэрэгтэй болохо түхеэрэлгэнүүдые болон зарим материал үгэхэ, дурсагдаһан предприятинуудые хабсарха хүдэлмэри эрхилхэ, тэдэнние ашаглалгада оруулха заабари үгэхын ба хүтэлбэрилхын тулада советскэ мэргэжэлтэдые эльгээхэ, предприятинуудта продукци үйлэдбэрилгэ эмхидхэхэдэнь шухала болохо лицензинүүд болон техническэ документаци түлөөһэтэйгөөр үгэхэ байна.

Проектнэ хүдэлмэриин, түхеэрэлгэнүүд болон материалнуудай үнэ сэнгые түлэхын тулада СССР-эй Правительствэ хадаа ФНРЮ-гэй Правительстводо жэлдэ хоёр процент түрсэтэйгөөр 10 жэлэй болзоор мүнгэ зээри урьһаар үгэхэ болоно.

Хэлсээнэй ёһоор хараалагдаһан эдэ предприятинуудта мэргэжэлтэд болон хүдэлмэришэдые бэлэдхэхын тула советскэ организацинууд югославска гражданинуудта СССР-эй предприятинуудта үйлэдбэрийн һуралсал гараха арга олгохо байна.

СССР-эй Правительствын даалгабараар экономическа холбоо барисаа байгуулха хэрэгүүдые эрхилхэ Главна управлениин Начальнигай Орлогшо Н. А. Смелов, ФНРЮ-гэй Правительствын даалгабараар гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ талаар Гүрэнэй секретариин Орлогшо Хасан Бркич хэлсээндэ гар табяа.

Тарилгада бэлэдхэлые тоодоггүй хүтэлбэрилэгшэд

Кяхтын аймагай зарим колхозууд тарилгада бэлэдхэлые унжагайруулна

Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид 1956 ондо хүдөө ажахын, илангаяа оройһото культуранууды үндэр баян ургаса ургуулха гэһэн уялга абаһан юм. Энэ уялгаа амжалтатайгаар дүүргэхын тула эндэхид хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри жэшээтэ һайнаар ябуулха аабза гэжэ хүлеэгдэһэн байгаа. Болото хэрэгынь харааd үзэхэдэ, колхоз хабарай тарилгада муугаар бэлэдхэжэ байна.

Энэ колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ оройһото культуранууды муу бэшэ ургаса абаа һэн. Энээнэй ашаар колхоз гүрэндэ тарया тушааха түсэбөө сүм дүүргэжэ шадаа. Гадна, 3500 центнер үрэһэ хүрэнгэ хаагаа. Түйлаһан энэ амжалтаараа һанаагаа амараад, колхозой хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Цыкало, Дагбаев гэгшэд хабарай тарилгада бэлэдхэлые муугаар эмхидхэнэ, баян ургаса абахын түлөө колхозниигуудай хүсэл эрмэлзэлгые толгойлногүй.

Баян ургаса ургуулхын тула хамагай түрүүн һайн шанартай сортоboй үрэһэ бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Тэдэ Калининай нэрэмжэтэ колхоз үрэһэн болохо таряагаа бултыень тарилгын шанарта мүнөө болотор хүргөөгүй байна. Январиин 10 болотор аяар 1000 гаран центнер шэнииһын үрэһэн тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй байгаа.

Үрэһээ юундэ сэбэрлэнэгүйбта гэжэ колхозой агроном нүхэр Кудиновоһаа асуухада: «Ороохо сэбэрлэдэг «ОС-3» маркын машина байхагүй, тиимэһээ үрэһэ сэбэрлэхэ хүдэлмэри һаатана»,—гэжэ харюусана.

Үнэхөөрөөшье, «ОС-3» маркын машина Погранична МТС-тэ ороодоол нэгэн бии. Тэдэ тэрэ машинань муугаар хүдэлгэдэнэ. Тэрэгэйндэ энэ машина Калининай нэрэмжэтэ колхоздо һара хахад шахуу саг соо миин хэбтүүлэгдээ. Яхадааб гэхэдэ, машиные хүдэлгэхэ хүн МТС-тэ олдоогүй. Таряа сэбэрлэдэг энэ хүсэтэ машина мүнөө Ульяновай нэрэмжэтэ колхоздо эльгээгдээд, баһал тэрэ шалтагаанаар хэбтүүлэгдэжэ байна. Хэрбээ тэрэниие хоёр халаанда бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгөө һаа, хэды ехэ юумэ хэхэ байгаа гэшэб! МТС-эй харьяата гурбан колхозуудай үрэһэн мүнөө гүйсэд сэбэрлэгдэжэ, тарилгын шанарта хүргэгдэд байха һэн.

Калининай нэрэмжэтэ колхоз ядахадаа сэбэрлэһэн таряагааша хадагалжа шаданагүй. Боты гэжэ нютагта 600 центнер овёсой үрэһэн саһандаа шарагдашоод, хушалтагүй хэбтэнэ.

—Колхозой правленидэ, түрүүлэгшэ нүхэр Цыкалода өөртэнь хэдэн дахин хэлэгдэһэн байха. Тэдэ хэмжээ абанагүй,—гэжэ агроном нүхэр Кудинова зэмээ бэелэ зайсуулна. Колхозой зарим складууд, жэшээлхэдэ, Наушка тосхондохи складууд хүсэд заһагдаагүй, заһбартайнууд байна. Тэрэ заһбараарнь хулганаан орожо, үрэһэнэй таряа зеэнэ, гутаана. Колхоз 1956 ондо 1000 центнер ороһоо хэхэ нэгэ тылово склад шэнээр бариха түсэбтэй юм. Тэдэ тэрэнэй барилгада орохо модо бэлэдхэхэ гэжэ һананашьедүй.

Баян ургаса ургуулхын тулада үбэлдөө полинууд дээрэз наг шэбхэ гаргаха хэрэгтэй. Тэдэ колхоз таряанай газар дээрэ наг шэбхэ гаргаха, саһа тогтоохо хүдэлмэрие тон муугаар ябуулна. Январиин эхэор эндэ нилээд ехээр саһан ороо. Түрүүшын ехэ саһанай орожо байхада полинууд дээрээ нэгэшье халхабша, хаалта табяагүй байһаниинь гэмшэлтэй. Мүнөөшье тэдэние табинагүй.

Халхабшануудые хэхэ арга олдохогүй. Саһанай үшөө дахин ехээр оромсоор лэ тракторааар хахалжа, саһа обоолхобди, тиихэдэмнай саһан тогтохол байха. гэжэ колхозой таряанажалай фермын бригадирнууд нүхэд Чумаков, Суровцев гэгшэд һанаагаа заһажа һуудаг.

Хараалагдаһан түсэбэй ёһоор колхоз ганса декабрь һара соо 600 шахуу гектар наг шэбхэ поли дээрэ гаргаха түсэбтэй аад, мүнөө болотор оройдоол 200-гаад шарга гаргаа нэрэтэй. Малшад таряанай полинууд дээрэ наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэридэ хабаадалсанагүй. Зарим гүүртэ болон отарынхид хэды шарга наг шэбхэ гаргаха һайн байһан тухайгаашье мэдэнэгүй. Жэшээлхэдэ, нүхэр Будажаповай даадаг фермынхид хэды шарга наг шэбхэ полинууд дээрэ гаргаха байһанаа мэдэхэгүй байна. Энэ фермын малшад наг шэбхээ хото хорёонуудаа тойруулан адхажа байна. Ядахадаа тэдэнэр фермэ шадарай 70 гектар кукурузын поли дээрэшье шэбхэ гаргажа эхилээгүй.

Колхоз энэ жэлдэ 500 гектарта кукуруза тариха гэжэ байһан аад, мүнөө болотор кукуруза ургуулха звенонуудые бии болгоогүй. Кукуруза ургуулха тусгаар звенонуудые бии болгохо гэхэдэ, хүн олдоногүй гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд шалтаг баридаг зантай.

Мүн тэрэшэлэн Погранична МТС тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэрие муугаар ябуулна. Тракторнууд удаанаар, шанар муутайгаар заһабарилагдана. Графигай ёһоор МТС январиин 10-да 16 трактор заһабарилха, гүрэнэй комиссида тушааха байһан аад, оройдоол 12-ые заһабарилагдаа гаргаа нэрэтэй. Тэдэ тракторнууд комиссяар үшөө тушаагдажа абтаагүй байна.

—Заһабарилгаа графигай ёһоор ябуулха гэхэдэмнай, запасной частьнууд дутана. Подшипнигууд, сальнигууд, тормозой лентнүүд манай МТС-тэшье, Улан-Удын автотракторсбыттэшье байхагүй, — гэжэ МТС-эй директор нүхэр Финеев гомодожо һууна. Хэрбээ МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд запасной частьнууд тухайгаа эртээһээ һанаагаа зобоһон байгаа һаань, иимэ байдал тохёолдохогүй байгаа.

Тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри ганцашье Калининай нэрэмжэтэ колхоздо бэшэ, мүн МТС-эй харьяата нүгөө хоёр—Ульяновай, Маленковой нэрэмжэтэ колхозууд эгээл нимэрхүү байдалтай. Эдэ колхозуудта ороһото культуранууды үрэһэ хүрэнгэ тарилгын шанарта хүргэдэнэгүй, мүн полинууд дээрэ агротехническэ хэмжээ ябуулгануудые муугаар бэелүүлэгдэнэ. Илангаяа саһа тогтоохо хүдэлмэри эндэхи колхозуудта хүнгэгүй болоһонхой. Эдэ колхозуудтай алиндашье, агротехническэ һуралсал эхилээдүй байна.

Эдэ бүгэдэ дутагдалнууд юу харуулнаб гэхэдэ, МТС-эй дирекци, эндэхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд нүхэр Цыкало, Гармаев, Доржиев гэгшэд хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэрие тооногүй.

Б. Шireторов, манай корреспондент.

КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ

Мүрысөөнэй түрүүшүүл

Мяха-консервын комбинат Улан-Удын түрүү предприятинуудай нэгэн юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ комбинадай хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ гараа. Тэдэнэр жэлэйнгээ даалгабариһаа гадуур 5 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилһэн байна.

1956 оной январь һарын хахад үнгэрбэ. Комбинадай заводуудта КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөн үдэр ерэхэ бүри эршэдэнэ. Консервэ болон колбаса үйлэдбэрилдэг заводуудай коллективүүд, мал үүсэлэлгын цехынхид мүрысөөндэ хододоо түрүүлжэ ябана. Мал үүсэлэгшэд нёдондо жэлһээ хойшо КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй шиидхэбэрииые бэелүүлэн, үйлэдбэридөө түрүү дүй дүршэл ба шэнэ технологи хэрэглэхэ талаар ехэ юумэ хээ. Мал үүсэлэлгэ дээрэ хэрэглэгдэдэг хэдэн агрегадуудые шэнэдхэн хубилгажа, бүтээсынь нилээд дээшэлүүлээ. Тэрэнэйнгээ ашаар мал үүсэлэгшэд жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь һара урид дүүргээ һэн. Мастер нүхэр Дегтяревой хүтэлбэрилдэг халаанайхид үдэр бүриингөө графигаа уридлажа ябана. Энэ халаанда нормоёо үлүүлэн дүүргэгшэдэй тоо улам олошорно. Хүдэлмэришэн Петр Ладыжинский мяха яһанһаань шулахадаа халаан бүриингөө нормые хоёр дахин шахуу дүүргэдэг болоо. Энэ новатор һүүлэй хэдэн һарын турша дотор өөрынгөө мэргэжэлдэ аяар 32 залуушуулые һургаа.

— Үнгэрһэн табадахи табанжэлэй турша дотор арбаад жэлэй даалгабари дүүргээбди. Шэнэ табанжэл соо бүри ехэ амжалта туйлаха зорилготойбди. Энэ жэлэй түрүүшын кварталай түсэбые уридшалан дүүргэжэ, түрэл партиингаа XX съездые угтаха зорилготойгоор хүдэлмэрилнэбди, — гэжэ бригадирнууд нүхэр Дубовик, Лульский гэгшэд мэдүүлнэ.

А. Шестаков.

Һурагшадай туһаламжа

Һүүлэй үедэ республика дотор саһан ехээр орожо, колхозууд таряанайнгаа полинууд дээрэ саһа тогтоожо байна. Энэ хүдэлмэридэнь һурагшад туһална.

Һаяхан Хэжэнгын аймагай центрын дунда һургуулиин һурагшад хүршэ Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо саһа тогтоохо 600 хаалта хэжэ үгөө. Тэдэнэр энээгээрээ һанаатаа амаршагүй, хаалта хэжэ үргэлжэлһөөр.

П. Буянтуев.

Ажалай вахтада

Иван Николаевич Люшвин Улан-Удэ станциин паровозно депогой котельнэ цехтэ ажаллажа эхилһээр 25 жэл болобо. Нүхэр Люшвин партиин XX съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, халаанайнгаа даалгабариие үдэр бүри 200 гаран процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. Люшвин ажаллажа байна.

З. Веснинагай фото.

Хүндэтэ уялгаяа һайнаар дүүргэнэ

Малай үбэлжэлгын түлэг дундаа ябажа байхада худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалга улам дээшэлнэ. Нэгэшье толгой мал гарзада оруулхагүйн түлөө тэмсэжэ байһан малшадые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар, бусад хэрэгсэлээр таһалдуулхагүй гээшэ хүндэтэй хэрэг болоно. Ахын аймагай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд энэ уялгаяа муу бэшээр бэелүүлжэ байна.

Аймагай потребобществын хүдэлмэрилэгшэд, КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, колхознигуудай дунда худалдаа наймаа үргэдхэхын түлөө тэмсэжэ байна. «Улаан Шулуута» колхозой дэргэдэхи магазиниие даагша Даша Урбаев өөрынгөө оролдосотой хүдэлмэрээр колхознигуудай дунда хүндэтэй болонхой. Энэ нүхэр малшадай хэрэглэжэ байһан эд бараае наймаанда асархын түлөө хододоо оролдодог. Нүхэр Урбаев худалдан абагшадай ямар эд бараа хэрэглэхэ байһаниие саг үргэлжэ шэнжэлхэтэйгээ хамта, хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ худалдан абаха түсэбөө квартал бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэ.

Тэрэшэлэн Молотовой нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи магазиниие даагша нүхэр Хандакова, «Улаан малшан» колхозой дэргэдэхи магазиниие даагша З. Рабжаева болон бусад съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр хүдөө ажахын продукт худалдан абаха нэгэдэхи кварталай түсэбые дүүргэхэ уялга абаад, хүдэлмэрилжэ оробо.

Г. Данилин.

Сэсэг хэдэг цех

Торгон бүдөөр хэгдэһэн үнгэ бүриин сэсэгүүд магазинай прилавка дээгүүр табяатай байна. Тэдэниие харахада, ямар нэгэн сэсэрлиг соо орогһондол һанагдана.

Энэ хадаа коммунальна предприятинуудай трестдэ шэнээр эмхидхэгдэһэн цехын продукци гээшэ. Цехын мастернуудай уран гараар гоё һайханаар хэтдэһэн сэсэгүүдые ажалшад ехэ дуратайгаар худалдан абана.

Энэ цехын шэнэ гэр баригдажа, үнгэрэгшэ жэлэй январиин һүүл багаар ашаглалгада оруулагдаа һэн.

Партиин XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсохо зуураа, цехын коллектив мэргэжэлээ улам һайжаруулжа, ганса эрхим шанартай продукци гаргаха гэжэ шиидэһэн байна.

Мүнөө энэ коллектив абаһан уялгаяа һайнаар бэелүүлжэ, даалгабаряа 120—150 процент хүрэтэр дүүргэнэ, гоё һайхан сэсэгүүдые хэнэ.

М. Аршинский.

Түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай

Хонинһоо нооһо яажа ехээр хайшалх

(Яруунын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой хонишон Дулмажап Михеевагай хөөрэлдөөн)

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй гараһанай һүүлдэ колхознигуудай арга боломжоёо һайнаар тооложо үзөөд, нииттынгээ ажахые, тэрэ тоодо малажалые хүгжөөлгөөр тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байна. Баталһан хэмжээ-ябуулгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхын тула үнгэрэгшэ жэлдэ манай колхозой гэшүүд Эгэтын МТС-эй механизаторнуудтай хамтадаа шангаар тэмсээ. Тиигэжэ, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар хараалһан түсэбүүд амжалтатайгаар дүүргэгдэбэ. Хэмжээ-ябуулганууд соо хараалһанай ёһоор, үнеэн бүриһөө 895 литр һүн һаагдаха ёһотой байһан аад, 1011 литр һаагдаа гэхэ гү, али урзанданайхидаа орходоо хоёрһоо үлүү дахин ехэ һүн һаагдаа. Тиихэдэ, мяха абаха түсэб холо үлүүлэн дүүргэгдээ.

Мүн бидэнэр хонишодшье һаалишад-малшадһаа гээгдээгүйбди. Хонин бүриһөө дунда зэргээр 2,5 килограмм гэхэ гү, али урзанданайхидаа орходоо хахад килограмм ехэ нооһон хайшалагдаа. Тиигэжэ хараалагдаһан түсэбэй ёһоор, эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ центнер нооһо абаха байһан аад, центнер 12 килограмм абаабди.

Би колхоздоо хонишоноор 4-дэхи жэлээ хүдэлмэрилжэ байнаб. Эдэ жэлнүүдтэ хони хурьгадые харууһалха, эдеэлүүлхэ талаар зарим тэды дүй дүршэлтэй бологдоо. Зүгөөр, бидэнэр ондоо газар нютагуудай түрүү хонишодой дүй дүршэлые халан абахын, зоотехническэ наукын туйлалтануудые ажал хүдэлмэридөө хэрэглэхын түлөө саг үргэлжэ оролдожо байдагбди. Үнгэрэгшэ жэлдэ манай отарынхид бүхы оролдосоо гарган ажаллаһанай ашаар түсэбэй ёһоор 3,6 килограмм нооһо хайшалха байһан аад, 3,9 килограмм хайшалаа. Отарымнай хонид барагсаан нарин, нарибтар нооһотой болонхой.

Бидэнэр ямар аргаар ехэ нооһо хайшалнабибди гэхэдэ, хони хурьгадые һайнаар харууһална, эдеэлүүлнэбди. Зундаа хүсэ шадал һайнаар абаад, үбэлдөө туран, муудангүй ондо ороһон лэ хонидой нооһон ехэ, шанар һайнтай байдаг. Тиимэһээ бидэнэр илангаяа зун, намарай сагта хонидые һайнаар бэлшээжэ, таргалуулхын түлөө оролдодогбди. Хониднай намартаа хуряагдаһан сабшалангай, таряанай һууринууд дээрэ үглөөгүүр эртэһээ эхилээд, үдэшэ орой болотор бэлшэжэ ябадаг.

Бэлшээриин газарые зундаашье, үбэлдөөшье һайнаар, шадажа ашаглаха гээшэ тон шухала. Зунай сагта бэлшээриингээ газарые һэлгэжэ адуулха хэрэгтэй. Нэгэ газарта олон үдэр хонидые бэлшээхэдэ ногоониинь гэшхэгдэжэ, ехээр үльтирдэг, муудадаг байха юм. Зүгөөр, нэгэ бэлшээридэ хонидые адуулаад, хэдэ хоноһон хойно дахин асархада, ногоониинь хүсэд һэргэшэһэн байжа, хонид һайнаар тогтожо эдеэлдэг байна. Зунай сагта бидэнэр хонидоо үдэрэй халуунда бага зэргэ хургаад лэ, илангаяа үглөө, үдэшын һэрүүндэ һайнаар адуулхын түлөө оролдодогбди. Теэд үдэртээшье хонидые удаан саг соо хургажа һургаһанай хэрэггүй. Юуб гэхэдэ, туужа, залажа байгаагүй хада хонид, наратай үдэрэй байгаал һаа, үдэр дүүрэншье хуража байдаг. Намартаа бидэнэр үбэлэй сагта хонидоо бэлшээхэ газарнуудаа гамнажа, мал ехээр ябуулангүй байхые оролдодогбди.

Манай хонид үбэл, зунгүй саг үргэлжэ бэлшэжэ байдаг. Үбэлэй хүйтэндэ, илангаяа хурьгалха хонидые бэлшээхэ гээшэ тиимэ бэлэн бэшэ юм. Хурьгалха хонидые байдаһаа холо абаашажа, гүнзэгы саһан соогуур ябуулжа болохогүй. Юуб гэхэдэ, али олон гэнэ ушар боложо, хонид хурьга хаяжа болохо. Тиихэдэ, хурьгалхаяа дүтэлһэн хонидые бэлшээридэ гаргаһанай хэрэггүй. Бидэнэр хурьгалха хонидоо һара урдуур адуулганда гаргахаяа болижо, байрадань харууһалдаг, эдеэлүүлдэг байнабди. Үбэлдөө хониднай бэлшээридэ ябахынгаа хажуугаар үбһэ, зелёнко, овёс гэхэ мэтын нэмэлтэ тэжээл яһала эдилсэжэ байдаг. Бидэнэр хабар тээшээ нооһонойнь утаар ургаад байхада хонидоо модон соогуур, шугы бургааһанай дундуур адуулхаяа болидогбди. Яахадааб гэхэдэ, модо бургааһанай холтоһо гэшүүһэнүүдтэ хонидой нооһон зулгаагдажа, ехээр гээгдэдэг байна бшуу.

Үбэлшье, зуншье хонидые һайнаар уһалжа байха гээшэ тон шухала. Хонидые нэгэшье үдэр уһагүй байлгажа болохогүй.

Бидэнэр үбэлэй сагта хонидой хүсэ шадалые нэгэ жэгдэ байлгахын тулада ехээр оролдодогбди. «Тарган —табан хоногой» гэжэ манай бурят арад тон зүб хэлсэдэг. Хонидые гэнтэ үбһэ тэжээлээр дутаахада гү, али харууһа, уһалалгыень муудуулхада айхабтар түргэнөөр муудадаг, турадаг байна. Тиигэжэ нооһонойнь шанар ехээр доошолдог. Юуб гэхэдэ, үбэлдөө хонидые гэнтэ тураахада эгээл тэрэ үедөө нооһониинь нарин боложо, саашадаа ургахадаа, тэрэ нарин газараараа таһардаг байна. Иимэ нооһо тушаахада ехээр гологдожо, үнэ сэн багатайгаар абтадаг. Гадна, үбэлэй хүйтэнэй үедэ муугаар эдеэлүүлэгдэжэ, харууһалагдажа гэнтэ тураһан хонид бэлэхэнээр һайжаржашье үгэдэггүй. Тэдэнэр хабартаа үхэжэ болохо. Тиимэһээ бидэнэр хонидой харууһа, эдеэлүүлгые нэгэшье үдэрөөр муудуулангүй байлгахын түлөө оролдодогбди.

Хонидойнгоо нооһые сэбэр байлгахын, һайнаар ургуулхын тулада бидэнэр ехэ оролдолго гаргадагбди. Намар, үбэлдөө хонидые полинууд дээрэ адуулхадаа хара шоройтой парай газар дээгүүр ябуулжа болохогүй. Юуб гэхэдэ, олон хонидой ябажа байхада шорой тооһон бурьяжа, хонидой нооһоной узуур руу

Парторганизацинуудай хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө

ЭМХИДХЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИДЭ ГОЛ АНХАРАЛАА ХАНДУУЛНА

☆

Ц. РАДНАЕВ, КПСС-эй Сэлэнгын айкомой Селендумын МТС-эй зонодохи секретарь

☆ ☆

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ тогтоолнуудай гараһанһаа хойно жэл үнгэрбэ. Энэ үедэ Селендумын МТС-эй болон тэрэнэй харьяата колхозуудай партийна эхин организацинууд КПСС-эй ЦК-гэй тус тогтоолой үндэһөөр зохёоһон хэмжээ-ябуулгануудаа дүүргэхын түлөө тэмсэжэ, зарим тэды амжалта туйлаа.

Түбхын түрүүндэ колхозой болон МТС-эй ажахые эрид хүгжөөхэ, адуу малай ашаг шэмые, хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ гэһэн тодорхой зорилгонууд партийна эхин организаци бүхэнэй урда табигдаа һэн. Теэд энэ зорилгые ямар аргаар бэелүүлхэб, хайшан гээ һаа ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэб гэһэн асуудал партийна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, коммунистнуудай ажал-ябуулгада шухала болоһон байха юм.

Энээн тушаа манай инструкторска группа партийна эхин организацинуудта нилээд ехэ туһаламжа хүргэһэн байна. Нэн түрүүн партийно-эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриие һайжаруулха, тэрэниие ажахын асуудалнуудтай нягта холбоотойгоор ябуулхын хойноһоо оролдолго гаргагдаба.

Жэшээ болгон Шанаагай сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин (секретаринь нүхэр Батуев) дүй дүршэлһөө нэгэ иимэ баримта абажа харуулхада болохо. Энээнэй урда жэлнүүдтэ тус колхоздо үбэлэй сагта үнеэдһээ һү ехээр һаахын түлөө өөдтэй оролдолго гаргагдадаггүй байгаа. Юуб гэхэдэ, үнеэдые эдеэллэхэ шэмэтэ тэжээл тон бага бэлэдхэгдэдэг, зарим гүүртэнүүдтэ һаалишад дутамаг байгаа.

Теэд тус колхозой коммунистнууд, шэнэ һунгагдаһан секретарь нүхэр Батуев түрүүтэй һү һаалгада ямаршье, «үбэл», «зун» гэһэн саг баримталха ябадал байха ёһогүй, манайшье үнеэдһээ һүн ехэ гараха зэргэтэй гэжэ һаалишадта ойлгуулба. Тэрэнэйнгээ хажуугаар һүнэй-товарна фермэнүүдтэ силос бэлэдхэхэ, тэрэнээ үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо үнеэдтэ зүбөөр хубаарилан үгэхэ хэрэгтэ анхарал ехээр табигдаа.

Партийна эхин организациин бюрогой заседани дээрэ энэ асуудалые зүбшэн хэлсэжэ, бюрогойнгоо гэшүүдые үнеэдэй гүүртэнүүдтэ хубаарилан табижа, тэндэ эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриие һайжаруулха даалгабари үгтөө һэн.

Колхозой племенной фермэдэ ажалай эмхидхэл, һаалишадай журам һула байгаа. Тиимэһээ энэ фермын ажалтай һайса танилсахын түлөө партбюрогой секретарь нүхэр Батуев өөрөө шаажа абаа.

Нүхэр Батуев эгээн түрүүн һаалишадтай һайса хөөрэлдэхэ, тэдэнэй хүдэлмэридэ юун һаад үзүүлнэб гэжэ ойлгожо абаа һэн. Тиихэдэ, һаалишад коорондоо эбгүйгөөр хүдэлмэрилдэг байгаа. Эдэ бүхые хараадаа абажа, һаалишадта республикын эрхим һаалишан Долгоржап Цырендоржиевагай дүй дүршэл тухай нүхэр Батуев хөөрэжэ үгэбэ. Колхозой зоотехник нүхэр Кавелинтай суг үбһэ тэжээлэй хэр зүбөөр гаргашалагдажа байһаниие шалгажа үзөөд, фермын ажалай эмхидхэлтэй һайса танилсаба. Тиихэ зуураа, тэндэ элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхахын хойноһоо бодото хэмжээ абаһан байха юм. Мүн тэндэ хүдэлмэрилдэг агитатор нүхэр Гармаевые тэрэ дутагдалнуудые усадхахын түлөө ямар темэнүүдээр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ, хэн һаалишанда онсо анхаралаа хандуулхаб гэхэ мэтын асуудалнуудаар заабари үгэһэн байна.

Һүүлээрнь племенной фермые даагша нүхэр Лобсанов үнеэдһээ һү һаалгые дээшэлүүлхын түлөө юу хэжэ байһан тухайгаа партийна бюрогой заседани дээрэ тоосоһон байха юм. Тиин тэндэ абтаһан тогтоолой дүүргэлтын хойноһоо хиналта табижа, хүдэлмэридэнь туһалха даалгабари партбюрогой гэшүүн нүхэр Цыдыповтэ үгтөө һэн.

Уданшьегүй эндэ һайнаар түхеэрэгдэһэн культбаза эмхидхэгдээ. Тэндэнь малшад сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэдэг болоо.

Партбюрогой абаһан эдэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудай ашаар племенной фермын хүдэлмэри нилээд һайжараа. Декабрь һарада тус фермын һаалишад үнеэн бүриһөө урдахи, октябрь—ноябрь һарануудһаа 30—35 литр һү ехээр һаагаа.

Нүхэр Ринчиновагай даадаг үнеэдэй гүүртэдэ үбһэ тэжээл гаргашалгада хиналта бага дээрэһээ, һаалишад дураараа болодог байгаа. Үдэртөө 7—8 литр һү үгэдэг үнеэд шэргэжэ байһан үнеэдтэй адли тэжээл абадаг байба. Иимэ байдалые тон буруу дээрэ тооложо, тэрэ гүүртэдэ онсо хиналта табихые коммунист нүхэр Мухтасиповые эльгээһэн байна. Мүн тэрэ нүхэрэй партийна даалгабарида харюусалгатайгаар хандаһан дээрэһээ тус гүүртэдэ бии байһан дутагдалнууд дары усадхагдаа һэн.

Трактор болон хүдөө ажахын машинануудай заһабарилга дээрэ Селендумын МТС-эй партийна эхин организаци эмхидхэлэй ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. Ушар юуб гэхэдэ, заһабарилгын хүдэлмэридэ нилээд бэрхэшээлнүүд тохёолдоһон юм. Олон механизаторнууд нормоёо дүүргэдэггүй, заримдаа хүдэлмэридөө голодоһо гаргадаг байгаа һэн. Мүн электростанциинь муугаар хүдэлмэрилжэ, заһабарилгын хүдэлмэридэ ехэ таһалдал ушаруулдаг байгаа.

МТС-эй парторганизаци партийна суглаа зарлажа, тэрээн дээрээ МТМ-е даагша коммунист нүхэр Колбасинай элидхэлые зүбшэн хэлсэһэн байна. Тэрээн дээрэ ажалай эмхидхэл ба журам һула гэжэ элирүүлэгдэбэ. Мүн партийно-эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри механизаторнуудай дунда һулаар ябуулагдана гэжэ партийна суглаан дээрэ онсолон тэмдэглэгдэһэн ба энэ хүдэлмэриие эрид һайжаруулха тушаа хэлэгдэһэн байна.

Трактор, машинануудай заһабарилгын графигые дүүргэхэ хэрэгтэ тус станциин зарим хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдшье харюусалгагүйгөөр хандадаг байшоо. МТМ-е даагша, коммунист нүхэр Колбасин заһабарилагшадай ажалые зүбөөр эмхидхэжэ шадаагүйһөө гадна, тэдэнэй хүдэлмэриие хинан шалгадаггүй, тэдэнэртэ ямаршье эрилтэ табидаггүй байһан юм. Тиихэдэ МТС-эй главна инженер нүхэр Жарких гэгшын тэндэ байһан, үгыншье мэдэгдэхэеэ болишоһон байба.

МТС-эй парторганизаци хадаа энэ байдалые хараадаа абажа, машинно-тракторна мастерскойн дэргэдэ партгруппа эмхидхээд, партгруппоргоор дүй дүршэл ехэтэй, эдэбхитэй коммунист нүхэр Нуриевые томилһон байна. Мүн заһабарилгын шиидхэхы участогуудта коммунистнууд-механизаторнуудые нэмэжэ эльгээһэн ба хубаарилан табиһан байна.

Тус партгруппа заһабарилгын шанарые һайжаруулха хэрэгтэ бүхы анхаралаа хандуулжа эхилһэн байна. Зарим тракторнуудай шанар муутайгаар заһабарилагдаһаниие коммунистнууд элирүүлээд, энэ асуудалые партгруппынгаа суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэхэ зуураа, түлөөһэгүйгөөр дахинаа заһабарилхаар зэмэтэ нюурнуудые уялгалаа һэн. Тэрэнэй эсэстэ механизаторнууд ажалдаа харюусалгатайгаар хандадаг болобо.

Партийна группын хүсөөр «дайшалхы хуудаһанууд», «Колючка» саг үргэлжэ гаргагдажа, ажал хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандадаг, голодоһо гаргадаг гү, али залхуу, хүдэлмэриһөөн гээгдэдэг хүнүүдые шангаар шүүмжэлдэг болоо һэн. Механизаторнууд Базаров, Эрдынеев гэгшэд даалгабарита ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг болоһон юм. Иимэ жэшээ баримтанууд олон бии.

Тэрээнһээ гадна, политинформаци үдэр бүри 15 минутын туршада үнгэргэжэ, Эхэ оронойнгоо дотоодын ба гадаадын байдалтай механизаторнуудые танилсуулан, тэдэнэрые һонирхуулдаг байна.

Эдэ бүхы эмхидхэлэй хүдэлмэриин ашаар, механизаторнуудай ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлээ. Дүрбэн трактор, 11 культиватор, 10 плуг болон бусад машинанууд 4-дэхи кварталай түсэбһөө гадуур заһабарилагдаа. Шэнэ жэлэй гараһанһаа хойшо заһабарилгын ябаса һуладаагүй, харин бүри шангадаа. Заһабарилгын хүдэлмэриие һайн шанартайгаар дүүргэжэ, КПСС-эй XX съездые ажалай амжалтаар угтахын түлөө мүрысэжэ байна. Механизаторнууд-заһабарилагшад нүхэд Норбоев, Валосатов, Нуриев болон бусад халаанайнгаа нормые 120—200 процент хүрэтэр дүүргэжэ, үйлэдбэриин түрүүшүүл болонхой.

Мүн тэрэшэлэн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парторганизаци (секретаринь нүхэр Цыдыпов) малшадай дунда культурно-гэгээрэлэй ба ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар табижа шадаа. Тус парторганизациин агитаторнууд политическэ хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулжа, парторганизацидаа эдэбхитэйгээр туһална. Эдэ агитаторнуудай олонхинь өөһэдынгөө хүндэтэ уялгые нэ-

ЛИТЕРАТУРНА ХУУДАҺАН

★ ★

А. БАДАЕВ

Зүрхэнэй дуун

...гон далайн эрьеһээ
...аг тээшэм зэдэлэ,
...у зүрхэндэм түрэһэн
...ай дуунайм аялга!

... доогуур сууряатан,
...и уула дабажа,
... тайбан Бурядтам
... мэндыем хүргэлсэ!

... нютагтаа хүбүүншни
...ошгүй ехэ үритэйб.
...аншье тэрэнэй хубиие
...ажа шадабал жаргалтайб.

...г агаарыш хомхойрон
...гээ һүнтэй худхажа,
... дэлхэйдэ амидарха
...тэй хүсэд болохоһоон,

...гүүр бүри хүхюухэн
...глэл» һугадаа хабшуулан,
...мэй үндэр хэрэмые
...хэ гэжэ зорихоһоон,

... бэеэ бэелжэ,
...н нүхэдөөрөө тиихэдэ
Амгалан байдалайш түлөө
Албанай замда мордохоһоок.

Энхэрэн багаһаам тэнжээһэн
Эхынгээ дулаан харасые,
Сэсэгэй үнэрөөр хангалһан
Сэлгеэ талын һэбшээе,

Алтан таряа ургуулдаг
Ажалша гарай уранйие,
Хүхын дуугаар зэдэлдэг
Хүбшэ тайгын хүгжэмые

Хаанашье, хэзээшье ябахадаа
Хүнды сээжэдээ хадагалан,
Эсэшэ сүсашагүй дураар
Эхэ Орондоо дуратайб.

Дошхон һалхяар шуухирдаг
Далайе зүһэн тамархадаа,
Гэгээн тэнгэреэр ниидэжэ
Гүрэнэй хилэ сахихадаа,

Сэрэгэй эрдэм шудалжа,
Саһа, шабар махахадаа
Түрэһэн хүдөө дайдаяа,
Түрэл хэлээ һананхайб.

Танилсахые зүбшөөгыт

(Дуун)

Харахан гэзэгэтэй басагантай ушараа
Хүдөөгэй нааданда дорюухан солдат.
Зохидхон гээшэн, сээжэнь уйтараа,
Захирба зүрхэниинь: урагшаа, солдат!

Малгайгаа заһаад хажуудань дүтэлөө,
Медальнуудаа ханхинуулан, согтой хүхюун.
Тодоор басагые мэндэшэлэн ёһолоод,
«Танилсахые зүбшөөгыт!» — гэбэ хүбүүн.

Дайнай дүлэн соо ямаршье хэрэмые
Дабадаг бэлэй габьяата солдат.
Энээхэн зугааша басаганай зүрхые
Эзэлхэ барагтай гээд шэбшээ ха солдат.

«Хүлисыт, яаранаб» — гээд ябашаба тэрэнь.
Хүбүүн гайханги, түрүүшынхеэ сухаряад...
Абаһаар солдадта эзэлэгдэдэггүй хэрэм
Заримдаа байдаг юм, мэдыш, солдат!

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ

Бурят басаганда

Һанаһан соохоном дуугаа дуулааш,
Һайхан дуугаа гургалдайн маягаар, —
Сэлеэтэй сонхоорни зэдэлтэр дуулааш
Сэдьхэлдэм мартагдашагүй аялгаар.
Шинии дуунуудые хододоо һанан
Шэнэ, шэнэ шүлэгүүды бэшэнэб,
Дуран тухай тэдэмни баран
Дуунууд болоһой гэжэ хүсэнэб.
Эдэ үгэнүүдым гургалдайн маягаар
Эдир намда дуулахыеш хүсэнэб.
Сээжэ зүрхэндэм мартагдашагүй аялгаар
Сэлеэтэй сонхоорни зэдэлүүлхыеш хүлеэнэб.

★ ★

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудай IV курсын студентка Г. Доржиева үхибүүдтэ зорюулһан шэнэ рассказаа нүхэдтөө уншажа байна.
А. Мантаевай фото.

★ ★

Ц. ЖАМБАЛОВ

Үхибүүдтэ зорюулһан шүлэгүүдһээ

1. ТҮРҮҮШЫН САҺАН

Саһан адхарна агаарһаа,
Сагаалхяад, одоо гоёл.
Һарбайгаад хоёр гараараа
Саб шүүрэбэб нэгыень

Альгаа дэлгээхэ үедэм
Абаахай саһан байһан аад,
Хүсэд обёороо үдыдэм
Хайшаа ябашооб? Үгыл теэд..

2. ОНТООХО

Үенһөө үнгэрһэн Онтоохо*)
Үргэһөө хүрөөд унтаа ха.
Оймһо оёжо наанань
Ойлгоогүй һуугаал мамань.

Харин пол дээрэ Онтоохо
Хамаагүй хэбтээд унтаа ха.
«Табан тонны» машина
Ташааень тулаад байшана.

Үенһөө үнгэрһэн Онтоохо
Үргэһэндөө диилдээд унтаа ха.
Баабгайханиинь, барһан,
бахардаал,
Баһа машинаншье газардаал...

*) Онтоохо — хүүгэдэй эрхэ нэрэ.

Жаргал

(*Бишыхан рассказ*)

Яагаадшье һэм, нэгэтэ автобус хүлеэжэ һуубаб. Машинын гүйлдөөнэй замхаһан үе байгаа хаш—ойро тойрон намдуу, шууягүй. Залуухан айл—үбгэ һамган хоёр нам руу шэглэд, харгы хүндэлэн гаража ябана. Бэргэлэнхэй. Хүтэрэлдөөгүй. Хирэ болоод лэ гэдэргээ эрьежэ харахаһаа бэшэ, дуугаралсанагүй. Гэбэшье, эдэнэр жаргалаараа ябана.

Арадань гурба тухай наһанай үхибүүхэн, хөөрхэн хүбүүхэн зоргоороо дахана: түргэн нюдөөр хараашална, тогтуурингүйгөөр аашална, мүнөөхи хоёрые ехэшье хэрэгсээнэгүй. «Хүбүүхэнэй эжы баабай эдэ гээшэ гү, али бэшэ гү? Машина гүйжэ ерэнэ аа гү? Хүбүүн айха». Хараашалнаб. Машина үгы.

Зүб даа. Эдээнэй хүбүүн байба. Хүбүүхэн энэ хүрэтэр тээ хойно, гээгдэнги ябаһан аад, эхэ эсэгынгээ хажуугаар гүйжэ гараба. Урдань оршоно. Харгын һүндэлгэ дүүрэжэ, тротуар болонхой. Хүбүүхэн һөөргөөшье харангүй, өөрынгөө шадал соо даража ябана. Эхэнь гэнтэ нүхэрөө һүгаһаань татаад, үйлсэ руу нээлгэтэй, ойро байһан үүдэнэй саана хүнгэхэнөөр хоюулаа орошобо: Хүбүүнһээ хоргодобо. Үүдэнэйнгээ саанаһаа урдилдэжэ байжа, «багтажа ядажа» байжа хойноһоонь харана, бултагашалдана. Эдэ хоёрой — эжы баабай зоной —иигэжэ байхые харахада, юундэшьеб, эльгэ зүрхэндэ ехэл дулаахан, энеэдтэйшье. Гүйжэ ябаһан хүбүүгээ харахадаа эхын зүрхэн хайлаа гү, хоргодоһоноошье мартажархёод, хойноһоонь дутагташана. Үбгэниинь зангахатай, татахатай барижа байлгана. Тиихээр хүбүүхэн зогсоно. Эрьежэ хараба. Эжы баабайнь үгы! Үшөө хараашална. — Үгы!

— Ошое, айжа магад, — тэжэ эхэ хэлэнэ.

Хоюулан үүдэнэй саанаһаа гаража, шамдуу гэшхэлбэ. Хүбүүн мэхэтэйхэн нюдөөр хаража байтараа, эхэ эсэгынгээ хүсэжэ ерээд, хүтэлхынишье тэрэ, гүйжэрхинэ. Тэдэ хоёр ябуудтаа зуг татажа инаг нюдөөр нюур нюураа харалсана.

Иигэжэ ябаха гээшэ хэды ехэ жаргал бэ!

Эрдэни Балжинимаев.

★ ★

К. ИЛЬИН

Шэнэ жэлэй юрөөл

Арюун гоё дуугаа зэдэлгэн,
Арбан хоёр сохибо курантнууд
Шэнэ жэлэй духаряа үргэн,
Бодоёбди булта, хани нүхэдүүд.

Хатуу бэрхэшээлые илан гарадаг,
Коммунизм тээшээ манаа хүтэлдэг
Түрэл партиингаа амжалтын түлөө
Түрүүшын духаряа үргэел мүнөө!

Хүхюу баярта байдалай түлөө,
Хүүгэдэй хонгёо энеэдэнэй түлөө.
Эб найрамдалай дэлхэй дээрэ
Хэтын хэтэдэ мүнхэжэхын түлөө
Хоёрдохи духаряа үргэе дээшэнь.

Сэнхир огторгойн наранай толые
Сэлмэг арюугаар сахижа
шадахабди.
Сэбэр һайхан ажабайдалай садые
Сарюун гоёор сэсэглүүлхэбди!

В. ОЧИРОВ

Эмшэ басаган

Энэ жэлдэ институт дүүргэһэн
Эмшэ басаган эндэмнай ерээ.
Зулгы илдам, уринаар энеэһэн,
Залуухан, шинии наһанай гэлсээ

Баярта ажалай һүүлээр, үдэшэлэн,
Бостон костюм, галстук зүүһэн
Гэмгүй хүбүүн янзатай гэшхэбэб.
Гансал һургуули багатайдаа гэмшэбэб.

Үүдынь тоншоходом угтажа гараа.
Үбдэнхэй гэжэ һанаа ёһотой.
Сэбэр шарайтай, зосоомни баясаа.
Сохом хөөрэлдэжэ шадаха хэрэгтэй.

Гэрэлтэй шкафаа түргэн нээгээд,
Градусник абажа урматай энеэгээд.
Эхэдэм адлил дулаахан гараар
Эльбэжэ үзэбэ толгойем, ааляар.

Зааханшье үбшэгүйб, элүүрби, эмшэмни.
Зүрхыемни шагнаад үзыт гэхэдэмни
Минии һаналые бултыень таагаа.
Мүндэгэр хасарынь эшэһэндээ улайгаа.

Д. УЛЗЫТУЕВ

Харгыда

Хобхо харгын
хобол баряад
Ходор хиидээ автобус.
Хажуудхиимни
толгой үбэдөө...
Хайран басаган. Угаартаа хаш...

Хоёр, нэгэн
үгэ хэлсээб —
Хоороидомнай хэрэм.
Ухаан соогоо
юушье шэбшээд,
Уринаар шэртээ тэрэм...

Хэнииешьеб даа
һананал ёһотойл —
Хэнтэглэнэб һанаандаа.
Харахан нюдэдынь
эрбэгэрхэн,
Хайшааш һайхан басагам даа!

Шэнэ жэлээр
талаантай нэгые золгон.
Сэдьхэлыень хэды баясаахааб!
Шэмэг залуу
энэ наһаяа
Шэнэлэн хэнтэй хубаахааб?

Элдэб бодол
дотороо бодон,
Илдам басага һэмээхэн
Хажуу тээһээнь
хараад абанаб.
Хасарынь дүтэ... энээхэн...

Танил болоё...
гараа үгэнэб —
Тэрэм сухалаа хүрэнги.

Байн байһаар
дадабаш хабди —
Басаганай сухал таранги...

...Сэнтэһэн сонхын
сэхир мүльһэн
Амисхаалда хайлаад,
Сэгээн манан
үүлэн мэтээр
Сээжээ сэлин һайлаа...

Улан-Удын
түмэн галнууд
Урдынхиһаа уриханаар
Угалзатан, яларан,
туяа татан,
Угтабал даа, һайханаар.

...Хани нүхэд...
түрэл хото...
Хамаг минии үүринэр.
Ажал, хүсэн,
омог зугаа
Амар мэндэ, ахадүүнэр!

Шэнэ жэлээр
танаа золгоод,
Шэбэртээ бусахаяа,
Шэнэ һонин,
шэнэ шүлэгөө
Шэбшэн, хамта хэлсэхээ,

Түрэл хото
Улан-Удээ
Түмэр морёор ерээб.
Амар мэндэ,
амар мэндэ,
Ахадүүнэр, бэреэд!

Уран найруулгаа дээшэлүүлхэ

«Бурят-Монголой үнэн» газетын ...акцида залуу авторнуудай шү...үүд ерэжэл, ерэжэл байдаг. Энэ ...аа тон һонирхолтой үзэгдэл мүн. ...ай советскэ хүнүүд өөһэдынгөө ...н һайхан һанал бодолнуудые, до...оо сэдьхэжэ ябаһан мэдэрэлнүү... дуу шүлэгөөр элирүүлэн ха...хаяа эрмэлзэнэ. Гэбэшье, шү... бэшэжэ эльгээһэн хүн бүхэниие ...зохёолшо, поэт гээшэ гэжэ хэ...ын арга даб дээрэ үгы байна. ...б гэхэдэ, залуу авторнуудай (на...эрнь бэшэ, бэшэһээрнь залуу гэ...бди) эльгээһэн шүлэгүүдэй ехэн...нь удхашанараараа, илангаяа ...н найруулгынгаа талаар һула, ...оо байхаяа һанана. Редакцида ...һэн бүхы шүлэгүүд тиимэ гэжэ ...энэгүйбди. Муу бэшээр бэшэг...эн шүлэгүүдэй хирэ хирэ болоод ...ай газетэдэ хэблэгдэдэг байһа...нь мэдээжэ.

...үүлэй үедэ редакцида ерэһэн, ... удхашанарай кондицида хү...үй байһан дээрэһээ хэблэгдээ... шүлэгүүд тухай мүнөө хөөрэл...э зорилготойбди.

Редакцида ерэдэг шүлэгүүдэй те...тическа талыень түбхын түрүүндэ ...раад үзэхэдэ, ехэнхи шүлэгүүд ...г дуран тухай байха юм. Манай ...өөдэрэй байдалай оло-олон ...амшагта зүйлнүүд, Коммуни...ческэ партиин Центральна Коми...эй сэсэмэргэн тогтоолнуудые бэе...үлжэ, Эхэ оронойнгоо хүсэ ша...ые дээшэлүүлжэ, өөһэдынгөө ...байдал һайжаруулжа байһан со...ескэ хүнүүдэй баатарлиг ажал, ...энэй ухаан бодолой ургалта гэхэ ...тын шухала темэнүүд залуу ав...онуудай зохёолнууд соо үшөөл ба... һуури эзэлнэ. Республикымнай ...дэлмэришэд, модошод, һаалишад, хонишод, партийна ба советскэ хүдэлмэрилэгшэд дан үсөөнөөр уран зохёолнуудай геройнууд болоно. Залуу авторнуудай олониинь өөһэдөө тэдэнэй дунда ажаһууна, тэдээнтэй хамта ажаллана ха юм даа. Зүгөөр тэдэ нүхэдэйнгөө хүндэтэ, шухала хэрэгүүд тухай, тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдые дабажа, байһан дутуу дундануудтай тэмсэжэ, урдаа табиһан зорилгонуудаа дүүргэжэ байһан тухай, тэдэнэй һайхашаалта зориг, һанал бодол, аяг зан тухай гүнзэгыгөөр, уран һайханаар ходолоо бэшэһэй гэжэ залуу авторнуудта хүсэгдэхэ байна. Тиимэ зохёолнууд, хэрбээ ехэ удхатай, һайн найруулгатай байгаа бол, ажалшадта һонирхолтойгоор угтагдаха, тэдэнэй ажал хүдэлмэреэ улам һайжаруулха, ухаан бодолоо дээшэлүүлхэ хэрэгтэ сэгнэшэгүй туһа хүргэхэнь дамжагүй.

Иигэжэ хэлэхэдээ, инаг дуран тухай бэшэхэ хэрэггүй гэжэ огтошье һананагүйбди. Инаг дуран тээшэмнай, хэнэйшье мэдэһээр, хүнэй зүрхэнтэй заатагүй тохёолдодог гүнзэгы һайхан мэдэрэл мүн. Инаг дуран тухай үнэхөөрөө инаг дурандаа хүрэмөөр, хүнэй зүрхэ дайрамаар, сэдьхэл һанаа баяжуулмаар ба баясуулмаар шүлэгүүдые бэшэхэ хэрэгтэй. Харин манай залуу авторнууд инаг дуран тухай дан гүйхэнөөр, юрэнхыдөө зүрхэндэ хүрэхэһөө байха, шэхэндэ торсолдохогүйгөөр бэшэхээ һанадаг, үгышье һаа, энээн тухай ахамад уранзохёолшодой бэшэһые гү, али арадай дуулаһые миин дабтадаг байха юм. Зарим залуу авторнууд политическэ темэдэ бэшээ бол риторико болохо, тиимэ хадань инаг дуранай лирикэ бэшэхэ гэжэ һанадаг. Энэ тон буруу ойлгомжо. Инаг дуран тухай шүлэгүүд соошье хүсэд гэгшын риторико байжа байдаг. Жэшээлхэдэ, нүхэр Д. Цыренов «Хэлэхэлби» гэжэ шүлэг соогоо иигэжэ бэшэнэ:

«Колхозойм һаруулхан клуб соо
Ханилаашам һуунални энеэбхилэн.

Харахан нюдэдшни намайе
Хараад абана шамдуухан.
Урихан нюдэдэйшни хараса
Яагаашье хурсахам даа.
Хажуудашни байгаа, үгышье һаам
Хоёрхон нюдэдыем далдируулнал...

Энэ шүлэг гоё гоё үгэнүүдээр («һаруулхан», «харахан», «урихан», «хурсахан») яһала баян аад, ухаанда оромоор һанал бодолоор дан үгытэй байна.

Залуу авторнуудаай инаг дуранай лирикэдэ ехээр һаналаа табяад, политическэ, гражданска лирикэтэй үшөөл холбоо багатай байна, энэ талаар үсөөхэн авторнууд хүсэеэ туршана. Тиимын тулада нүхэр Ц. Рыгзеновэй лирическэ шүлэгүүдые һонирхожо харамаар байна. (Цырен Рыгзеновэй шүлэг бэшэхыень үнихэнэй мэдэхэ зуураа, энэ нүхэр поэтическэ шадабаринингаа талаар ургажа ябана гэжэ һанагдана). Рыгзеновэй «Үхибүүд» гэжэ шүлэг харая. Газаа үбэлэй шуурган эрьюулгэтэн хүүенэ. Дүрбэтэй хүбүүн сонхоор хаража байтараа: «Шуурганһаа айнагүй гүш»—гэжэ баабайһаа асууна. Баабайнь — лирическэ герой — хүбүүнэй асуудалһаа абажа, һанаагаа дэлгэрүүлэн, иигэжэ бодоно: «дүрбэн үбэл окононууд соогуур ябажа, шуурган гээшые арһа яһаараа үзөө һэм, тиигээд олон ухаа хүбүүндээ заажа, орон дэлхэйн олон газарые нэрлэжэ шадаха байбашье, заримдаа заабари үгэхэдөө, буруу юумэ хэлэжэрхидэгни харатай». (Шүлэгэй удхые өөрынгөө хэлээр дамжуулбабди). Һүүлээрнь лирическэ герой иимэ тобшолол хэнэ:

«Ажабайдалые хаража мэдэһэмни
бага —
Агуу ехэ эрдэм шухала баһа».

Зүгөөр энэ шүлэг яһала һониншье, гүнзэгы удхатайшье һаа, үшөө һайн шүлэг болож шадаагүй: уран найруулгынгаа, формынгоо талаар хүсэд болбосороогүй байна. Таарамжагүй хэрэглэгдэһэн үгэнүүд, буруу мэдүүлэлнүүд, үлүүсэ олон инверсинүүд шүлэгэй удхые баларуулна. Жэшээлхэдэ, иимэ строфае ойлгохонь бэлэн бэшэ:

«Ойлгуулхадань мэргэжэлтын
эрдэмэй үндэһөөр
Оройдоол һая ухаа ороноб,
төөрөөд.
Минии хөөрэхые һонирхоошо
үхибүүндляар,
Мэдээгүйгөө шагнанаб
ангайштараа өөрөө».

Ц. Рыгзеновэй нүгөө шүлэгүүдынь («Булагууд», «Номгон далай дээрэ») хаһамжагүйгөөр найруулагдаһан дээрэһээ баһал удхань тобойжо гаранагүй. Эгээл иимэ дутагдал Д. Маркуевай «Зүүн мүрэн» гэжэ шүлэгтэ хабаатай. Зүүн мүрэн гол зүүн хойшоо урдажа, Ирхүү мүрэнтэй ниилээд, Ангаратай хамта агуу барилга бодхоолсоно. Иимэ һайн удхые хайша хэрэг суглуулһан үгэнүүдээр хубсалуулхада уран шүлэг болоогүй, уншагшые һонирхуулхагүй байна. Тиихэдэ С. Очировай «Мүрысөөн», В. Бильдушкиновай «Шатаршад» гэжэ шүлэгүүд найруулгынгаа талаар шоруушье һаа, удхаараа мохоошог, юу хэлэхэ гэһэниинь ойлгогдохогүй байна. Г. Доржиевай «Бороогой һүүлээр» гэжэ шүлэг байгаалиие харасаараа хурса, үгөөрөө баян байбашье, һүүлшын дүрбэн мүрэй удха тухай авторай хүсэд бодоогүй дээрэһээ бүхы шүлэгэй удха бүдэхи болошоно. Эдэ дурсагдаһан жэшээнүүд хадаа уран зохёол соо удха формо хоёрой заабол нэгэ шанартай байха зэргэтэйе гэршэлнэ.

Һүүлэй үедэ залуу авторнууд үхибүүдтэ зорюулһан шүлэгүүдые олоор бэшэнэ. Энэнь ехэ һайшаалтай. Даши-Даба Мункуевай «Жэлэй дүрбэн сагай хөөрэлдөөн» гэжэ шүлэг нилээд һонирхолтой байна. Зун, намар, үбэл, хабар дүрбэн тэдэнэй саг сагта үхибүүдэй юу хэлэгые хэлсэн, хэндэнь үхибүүдэй үлүү дуратайе буляасалдана. Һүүлдэнь автор ямаршье тобшолол хэнэгүй. Зүгөөр уншахада ямаршье сагынь үхибүүдтэ хүхюун һайханаар, аша туһатайгаар харагдана. Энэ юрэнхыдөө гэмгүй шүлэг аад, зосоогуурнь нэгэ юумэн тухай дан олон үгөөр хэлэжэ унжагайрһан, поэтическэ тэгшэ хэмжээнүүдые нарин сахяагүй ушарнууд дайралдажа, удхашанарыень доошолуулна. Хэрбээ авторай һайса заһаад, һайн формотой болгоод байгаа һаань, энэ шүлэг хэблэхэдэшье боломоор гэжэ һанагдана.

Бэшэ авторнуудай үхибүүдтэ зорюулһан шүлэгүүд (В. Цыдыпов «Таниин мама», Ф. Цыденжапов — «Үхибүүдэй үбэл», С. Очиров—«Аюша хүбүүхэй», Г. Базаржапов — «Заахан Вовка», «Шудалыш номоо», «Һурагшын мэхэ») нэгэ юрэнхы дутагдалтай: багашуулые һонирхуулмаар сюжедгүй, уран һайханаар, шэнээр ажабайдалай зүйлнүүдые харуулаа бэшэ, үхибүүдтэ мэдээжэ юумэ тоолонхой, уншахада хүндөөр, формынгоо талаар хайша хэрэгээр бэшээтэй.

Федор Цыденжаповай шүлэгүүд тухай нэгэ хэды үгэ хэлэлтэй байна. Энэ нүхэр уран зохёол бэшэхэ дуратай, мүнөөдэрэй шухала зүйлнүүдые харуулхаа оролдодог байна. Теэд поэтическэ шадабаряар бага байһан дээрэһээнь шүлэгүүдынь уран һайханайнгаа талаар һула байна. Жэшээлхэдэ, «Санага нютаг» гэжэ шүлэг соогоо түрэл нютагайнгаа советскэ үедэ ехээр хубилһые образноор харуулна бэшэ, харин колхоздоо бии болоһон бүхы шахуу шэнэ юумэнүүдые тоолоҗорхино. Городой залуушуулай хүдөө гараһан тухай «Холые зорибо» гэжэ дуун соогоо үгэнүүдые буруу хэрэглэжэ, дуугаа юуншье бэшэ болгоно:

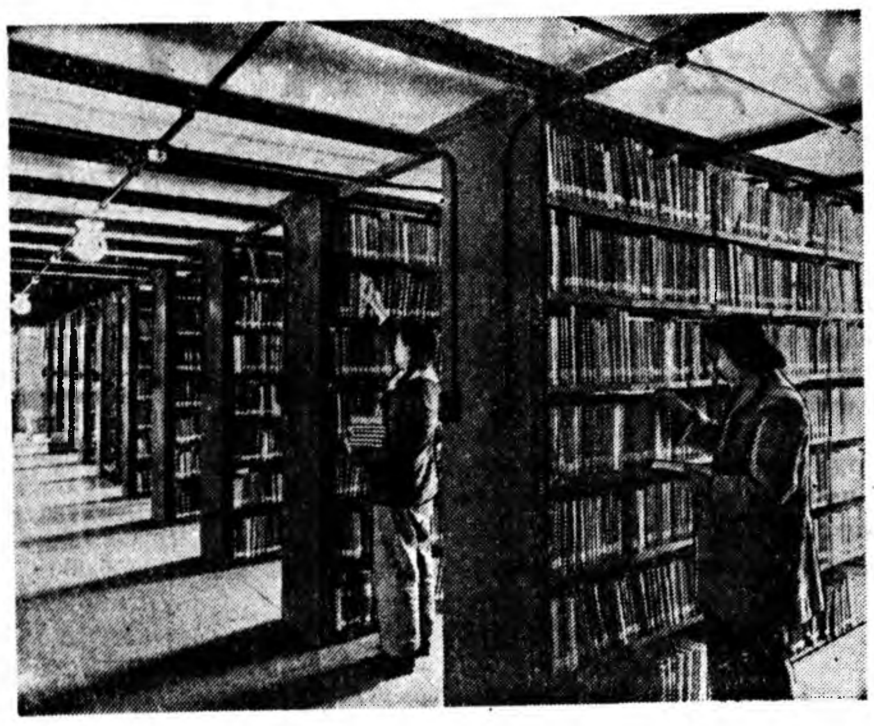
«Артель нютагай гэшүүд боложо,
Ажалай олон хүдэлмэришэд
болоно (?)».

Энэ дуун арадай дуунай аялгаар бэшэгдэһэн хадаа, сюжетнэ бэшэ, тиимэһээ залуушуул хүдөө гараа гэхэһээ бэшэ юушье харуулнагүй.

Бусад нүхэдэй шүлэгүүд (Ш. Дугаров—«Армиһаа бусаад, колхоздоо», Д. Бадмаев—«Эхэ оронойимни үдэрнүүд», Самбоцыренова—««Шэнэ жэлээр») мүн баһа иимэрхүү дутагдалнуудтай. Дээрэ хэлэгдэһэн жэшээнүүд дээрэһээ авторнууд өөһэдынгөө шүлэгүүдые хаража үзэнэ бэзэ гэжэ найдагдана.

Москвада Советскэ Союзай залуу уранзохёолшодой зүблөөн боложо дүүрэбэ. Энэ хадаа литературын тон ехэ событи мүн. Зүблөөнтэй хабаадуулан «Литературная газета» болон литературна журналнуудта залуу бэшээшэдтэ туһатай олон материалнууд хэблэгдэнхэй. Манай залуу авторнууд эдэ бүгэдые шэнжэлэн уншажа, өөһэдынгөө творческо ажалда үрэтэйгөөр хэрэглэхэ зэргэтэй байна.

Д. ЖАЛСАРАЕВ.

Хитадай Арадай Республика. Пекинскэ гүрэнэй библиотекэ республика соохи эгээн томо библиотекэ болоно. Энэ библиотекэ дүшэн янзын хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн дүрбэ миллион үлүүтэй номтой юм.

Тус библиотекэдэ Маркс, Энгельс, Ленин, Сталин ба Мао Цзэ-дунай зохёолнууд бии. Тэдэнь элдэб янзын хэлэнүүд дээрэ хэблэгдэһэн байха юм. Гадна, Цин, Мин ба бусад хан шэрээн үеын императорска библиотекэнүүдэй тон шухаг коллекцинүүд, буддын шажанай 8.000 шахуу туужа намтарнууд, мүнөө үеын уран һайханай ба научна литература тэндэ хадагалагдажа байдаг.

Пекинскэ библиотекэ 57 ороной библиотекэнүүд болон элдэб эмхи зургаануудтай номуудые андалдан абалсадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Пекинскэ библиотекын ород хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн номуудтай тагууд харуулагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

Иранска парламентска делегаци Москваһаа гараба

Иранай сенадай гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ комиссиин түрүүлэгшэ г-н Мохаммед Саед түрүүтэй иранска парламентска делегаци түрэл ороноо бусаха замдаа Бакуда хүрэхэеэ Москваһаа январиин 13-да мордобо.

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй түрүүлэгшэ В. Т. Лацис, СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй түрүүлэгшын орлогшо А. А. Лебедев, СССР-эй министрнүүд М. А. Евсеенко, А. А. Ишков, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариин орлогшо А. Ф. Горкин, СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд Ф. Д. Кулаков, В. Г. Блаженов, И. А. Каиров, Д. Расулов, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадууд Н. И. Смирнов, А .С. Болдырев, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. С. Семенов. СССР-һээ Иранда байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ посол А. И. Лаврентьев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ба СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министерствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, советскэ хэблэлэй түлөөлэгшэд Иранай ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар гоёон шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэһээ делегацие үдэшөө.

Тэрэшэлэн Иранһаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ посол А. Г. Ансари, посольствын хүдэлмэрилэгшэд делегацие мүн лэ үдэшэлсөө.

Делегациин гэшүүдтэ үнэн зүрхэнэй ба хани ёһоной мэдэрэлтэйгээр СССР-тэ хандадаг байгаа гэжэ аэродром дээрэ микрофоной үмэнэ үгэ хэлэхэдээ, делегацие толгойлогшо г-н М. Саед тэмдэглээ. Советскэ Союзда иранска парламентаринуудай айлшалалга иранска ба советскэ арадуудай хоорондохи хани ёһоной харилсаа хүгжөөлгэдэ туһалха бэзэ гэжэ найдажа байһанаа тэрэ элишэлэн мэдүүлээ. Амгалан ажал эрхилхэ ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтээ саашанхи амжалта туйлахыень үгынгөө түгэсхэлдэ г-н М. Саед советскэ орондо хүсэһэн байна.

Национальностьнуудай Соведэй түрүүлэгшэ В. Т. Лацис харюугай үгэ хэлэхэдээ иигэжэ мэдүүлээ:

—Манай ороной ажабайдалтай таанадай танилсалга Советскэ Союзай ба Иранай хоорондоо үгэеэ ойлголсолгодо туһалха, мүн Советскэ Союзтай хани һайн ба хүршэ ёһоной харилсаатай байхые Иранай правительствын ба арадай хүсэжэ байһан тухай танай эндэ хэһэн мэдүүлгэ манай оронуудай хоорондохи харилсаае саашадань хүгжөөлгэдэ бодотоор бэелүүлэгдэхэ бэзэ гэжэ би найданаб. Энэ талаар амжалта туйлахыетнай таанадта би хүсэнэб.

Иранска арадта халуун амаршалга хүргэжэ, һайниие хүсэжэ байһыемнай дамжуулыт гэжэ В. Т. Лацис делегациин гэшүүдые гуйгаа.

(ТАСС).

Хлопок тарилга хүгжөөхэ тухай ДРВ-гэй правительствын тогтоол

ХАНОЙ, январиин 13. (ТАСС). Хлопок таришадые урмашуулха тухай шиидхэбэри Вьетнамай Демократическа Республикын правительство гаргаа гэжэ вьетнамска информационно агентство мэдээсэнэ. Хлопок тарилгаар таряашадай урма хэшээл үргэхэ зорилготой хэдэн хэмжээнүүд тогтоолоор хараалагдаа. Тусхайлбал, нютагай эрхэ байдалые хараадаа абан, хлопотой полиин ургасын нормо тус тогтоолоор тодорхойлогдоһон байна. Хлопок таригшадай өөрынгөө продукци худалдахыень хүнгэдхэхэ зорилгоор гүрэн хадаа таряашадтай баталагдаһан хэлсээнэй ёһоор хлопогыень өөрөө худалдажа абаха байна гэжэ тогтоол соо хэлэгдэнэ. Хэлсээгээр тогтоогдоһон нормоһоо гадуур таряашадай тушааһан хлопогой сэн ехээр тогтоогдоһон байна. Энэ хадаа хлопок тарилгые ехэ болгохо ябадал урмашуулха зорилгоор хэгдээ.

Хлопок тарилга хүгжөөлгэдэнь туһалхын тула таряашадта гүрэнэй банк урьһаламжа үгэхэ юм гэжэ тогтоол соо мүн лэ заагдана.

Пуренскэ электростанци һэргээн бодхоогдобо

ПХЕНЬЯН, январиин 13. (ТАСС). Хойто Хамген провинцидахи Пуренскэ гидроэлектростанциин нэгэдэхи ба хоёрдохи генераторнуудые һэргээн бодхоохо хүдэлмэри һаяхан дүүрэбэ гэжэ Корейн Центральна телеграфна агентство мэдээсэнэ.

Корейн демократическа залуушуулай союз шагнагдаба

ПХЕНЬЯН, январиин 13. (ТАСС). Корейн демократическа залуушуулай союзай байгуулагдаһаар 10 жэлэй ой гүйсэһэнтэй дашарамдуулан, сүлөөлэлгын дайнай ба амгалан байгуулалтын үедэ тэрэнэй ехэ габьяа харуулһые тэмдэглэжэ, Корейн демократическа залуушуулай союзые «Гүрэнэй тугай» 1-дэхи шатын орденоор КНДР-эй Арадай верховно суглаанай президиум шагнаа.

Французска экономическа мисси КНР-тэ ошохо болоо

ПАРИЖ, январиин 12. (ТАСС). Французска экономическа мисси Хитадай Арадай Республикада һаяар ошохонь гэжэ юумэ мэдэхэ хүнүүдэй хэлэһэн үгэнүүдые урдаа барин Франс Пресс агентство мэдээсэнэ. Экономическа мисси хадаа энгэй хүнүүдһээ бүридэхэ болобошье, французска правительствын «зүбшөөлөөр» КНР-тэ ошохо болоһон байна. Энэ миссие Республикын соведэй экономикын, таможнай ба худалдаа наймаанай хэлсээнүүдэй асуудалнуудые эрхилхэ комиссиин түрүүлэгшэ Рошаро толгойлхо юм.

„Лайф“ гэжэ журналай корреспонденттэй Даллес хөөрэлдөө

НЬЮ-ЙОРК, январиин 12. (ТАСС). «Лайф» гэжэ журналай корреспондент Шепли гэгшэтэй США-гэй гүрэнэй секретарь Даллес хөөрэлдэһэн байна. Энэ хөөрэлдөөень тус журнал толилоо. Хөөрэлдөөнэй текстһээ хаража үзэхэдэ, үни хада буруу һүрэһэн «хүсэ баримталха» политикые Даллес магтаһан байна. Атомна зэбсэгээр айлгаха политика ямар нэгэн ябуулга хэхэһээн «бэеэ бариһан» ябадал болоно гэжэ гүрэнэй секретарь хэлээ.

Уласхоорондын түгшүүрилые саашадань һулаpуулха эрилтэнүүдэй дэлхэй дээрэ улам үргэдэжэ, мүн уласхоорондын шиидхэгдээгүй асуудалнуудаар хэлсээнүүдые урагшатайгаар хэжэ болохо гэһэн найдабариин улам ехэ боложо байһан үедэ уласхоорондын түгшүүрилые хододоо хурсадангяар, «үглөө мүнөө дай эхилжэ болохоор байлгаха» гэһэн идхалга Даллесай хэһэндэ анхарал хандуулмаар байна. «Дай хэнгүйгөөр, зүгөөр үглөө мүнөө дай эхилжэ боломоор тиимэ байдал тохёолдуулаад байжа шадаха гээшэ шухала арга шадабари мүн гээшэ гэжэ тэрэ соносхоо. Хэрбээ, энэ арга шадабариие шудалан мэдэжэ абаагүй һаа, дайн байлдаанда заатагүй татагдан орохо байхат гэжэ Даллес мэдүүлээ. Хэрбээ, таанад үглөө мүнөө дайнай эхилжэ болохоор оршон байдалһаа зайсан гарахые оролдоо һаа, хэрбээ аюулда ойротон дүтэлхэһөө айгаа һаа, таанад хосорон һалахат... Бидэнэр аюултай байдалда ороод үзэһэн байнабди. Тиихэдээ, шууд шанга ябуулгануудые хэдэг байгаабди».

«Бэеэ бариха» политика гэдэгые зүбтүүлхын тулада бүгэдэндэ һайн мэдээжэ баримтануудые хазагайруулха гэжэ Даллес оролдоһон байна.

США хадаа һүүлэй үедэ Корейдэ, Индо-Хитадта ба Тайвань шадар «үглөө мүнөө дай эхилжэ болохоор» эрхэ байдалда гурба дахин ороһон байгаа. Гэбэшье, «бэеэ баринги» байһанайнгаа ашаар алишье ушартань дайн байлдаа хэхэ ябадалһаа зайсажа шадаһан байна.

Жэшээлхэдэ, корейскэ арадта эсэргүүгээр хэһэн интервенциинь хүсэд буруу һүрэһэнэй һүүлээр Корейдэхи эблэрэлгын хэлсээнэй баталагдаһан ушарые, Холбоото Штадуудай «шууд сэхэ хараа бодол» баримталһан дээрэһээ туйлагдаа гэжэ Даллес хэлээ.

Индо-Хитад тушаа 1954 ондо болоһон Женевскэ зүблөөн дээрэ баталагдаһан хэлсээн США-гэй «шууд сэхэ ябуулга» хэһэнэй ашаар туйлагдаа гэжэ харуулхые Даллес оролдоһон байна. Теэд энэ хэлсээнэй хэнэй үүсхэлээр баталагдаһаниинь тон эли байна бшуу. Тусхайлбал, «хамтаараа ябуулга хэжэ Зүүн Урда Азиие абарха тухай Холбоото Штадуудай абаһан шиидхэбэри, мүн нэгэн доро Урда Хитадай далай руу атомна зэбсэгээр хангагдаһан самолёдуудые шэрэһэн «Боксер» ба «Филиппин си» гэжэ авианосецуудые эльгээлгэ Женевскэ түрүүшын зүблөөн дээрэ буляалдаа хэхэдэнь французуудта туһа хүргэһэн байгаа» гэжэ Даллес хэлэһэн байна. Даллесай хэлэһэн эдэ үгэнүүдэй ямаршье баримтагүй байһыень юун гэршэлжэ үгэнэб гэхэдэ, Индо-Хитад тухай асуудалаар Женевскэ хэлсээндэ гар табихаһаа США арсаһан байгаа. Мүн Женевскэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ ябадалда мүнөө тэрэ һаад ушаруулжа байдаг.

Зэбсэттэ хүсэнүүдээ хэрэглэхэбди гэжэ США-гэй айлтадаг ушар Тайваньда «Хитадуудай добтолон оролгодо» (тайлбарилан хэлэбэл Тайваниие сүлөөлгэдэ) һаад ушаруулна гэһэн хэбэртэйгээр хэлэжэ, «дайнһаа зайсаһанай» гурбадахи жэшээе Даллес иимээр харуулба.

Хэрбээ, энэ гурбан ушарта США хадаа, Даллесай хэлэһэнэй ёһоор «үглөө мүнөө дайнай болохоор» тиимэ байдалда ороһон байгаа гээшэ һаань, имагтал «хүсэ баримталха политика өөһэдынь баримталһанһаа, мүн бусад гүрэнүүдэй хэрэгүүдтэ бүдүүлигээр хамааралсаһанһаа уламжалан иимэ байдалда ороһыень баримтанууд харуулна. Атомна бомбодолго хэхэбди гэжэ Даллесай занаһанһаа бэшэ, харин уласхоорондын түгшүүрил һулаpуулха оролдолго нүгөө талаһаа гаргаһан ушар Дальна Востогтохи дайн байлдаанай саашадаа һүжэрэлгые һаатуулһан байна.

Даллесай дурдаһан гурбан жэшээ Корей, Индо-Хитад ба Тайвань тухай асуудалнуудта, тайлбарилан хэлэбэл, удааруулангүй шиидхэгдэхэ зэргэтэй тиимэ асуудалнуудта хамаадана гэжэ тэндэхи политическэ ажал-ябуулагшад тоолоно. Гэбэшье, Даллесай хэлэһые харахада, дурсагдаһан районуудта тохёолдоод байһан мүнөөнэй түгшүүрилтэ байдалые тэрэ зандань үлөөбэл дээрэ гэжэ гүрэнэй секретарь тоолоно.

США-гэй сэрэгэй программа тухай оборонын министр Вильсон иигэжэ мэдээсэбэ

ВАШИНГТОН, январиин 13. (ТАСС). Зэбсэттэ хүсэнүүдэй хэрэгүүдые эрхилхэ сенатска комиссиин заседани дээрэ ерэхэ финансова жэлдэ (1956 оной июлиин 1-һээ 1957 оной июниин 30 хүрэтэр) США-гэй бэелүүлхэ сэрэгэй программа тухай үсэгэлдэр үгэ хэлэхэдээ США-гэй оборонын министр Вильсон иигэжэ мэдүүлээ.

Вильсоной хэлэһэн дээрэһээ хаража үзэхэдэ, США хадаа яаралтайгаар зэбсэгжэлгые үргэлжэлүүлхэ хүсэлэнтэй байна. Өөрынгөө программые зүбтүүлхын тулада Вильсон иигэжэ хэлэһэн байна. Уласхоорондын байдалда «ямаршье хубилалта болоогүй, тиимэһээ манай оборонын программые һүүлэй жэлнүүдтэ тодорхойлһон политикые болон хараа шэглэлые горьтойгоор хубилгаха үндэһэ баримта үгы байна».

«Сэрэгэй бодото алба хэжэ байгшадай» тоо үнгэрэгшэ жэлэй июньдэ 2.814 мянган хүн байгаа һаа, 1957 оной июниин 30 хүрэтэр, багсаахада, 2.840 мянган хүн болохо байна гэжэ Вильсон заагаа.

Финансова ерэхэ жэлдэ «манай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй (тайлбарилан хэлэбэл США-гэй — **Ред.**) дайшалхы хүсэ шадал нэмэхэ, тусхайлбал, «шэнэ зэбсэгээр хангагдаһан армейскэ частьнуудай тоо олон болохо» гэжэ Вильсон мэдүүлээ.

Мүнөө үедэ 984 корабльтай байгаа һаа, финансова ерэхэ жэлэй эсэстэ далайн-сэрэгэй министерство хамта дээрээ 1005 корабльтай болохо байна.

США-гэй далайн-сэрэгэй флодой добтолхы хүсэ шадал урда мэтэ саашадаа ехэ болгогдожо, флот хадаа уһан дээгүүр ябадаг шэнэ суднануудтай болохо байна гэжэ Вильсон нэмэжэ хэлээ.

Финансова ерэхэ жэлдэ авиациин министерство 10 авиаполк шэнээр байгуулжа, агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй полкнуудые 137 хүрэтэр олон болгохо. Бомбо хаядаг полкнуудые реактивна томо бомбардировщигуудаар хангаха ябадал «түргэнөөр» бэелүүлэгдэхэ юм.

Сэрэгэй резервэ бэлэдхэхэ тухай тогтохОдоо, финансова ерэхэ жэлэй эсэстэ миллион шахуу залуушуул һуралсалда хабаадуулагдаха байна гэжэ Вильсон мэдүүлээ.

США-да коммунистнуудые мүрдэн хэһээнэ

НЬЮ-ЙОРК, январиин 13. (ТАСС). Коммунистическэ партиин Иллинойс штадтахи организациин секретарь Клод Лайтфут гэгшэ хэһээгдэһэн байгаа. Тэрэниинь окружной апелляционно сүүд баталаа гэжэ Юнайтед Пресс агентствын корреспондент Чикагоһаа дамжуулна. Лайтфут хадаа коммунистическэ партиин гэшүүн байлга гэмтэ ябадал болоно гэжэ соносхоһон Смитын хуулиин ёһоор сүүдлэгдэһээр нэгэ жэл болоо.

Смитын хуулиин энэ статья США-гэй конституцида тааралданагүй гэжэ Лайтфут сүүд дээрэ мэдүүлээ.

Английска кабинедэй заседани

Английска кабинедэй заседани январиин 11-дэ болоо гэжэ Рейтер агентство мэдээсэнэ. «Дунда Востогтохи хэсүүтэй бэрхэ байдал тухай, мүн самолёдуудаар сэрэгүүдые Англиин түргэнөөр эльгээхэ тухай» асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ тус заседани гол анхаралаа хандуулаа гэжэ агентство мэдээсэнэ.

«Стратегическэ удхашанартай энэ район тушаа баруун оронуудай ябуулдаг политикые шэнжэлэн үзэхын тулада өөрынгөө главна министрнүүдые Иден уряа» гэжэ агентство заана. (ТАСС).

Японидо ехэ саһан оробо

НЬЮ-ЙОРК, январиин 12. (ТАСС). Январиин 11-һээ эхилэн Японидо гэнтэ хүйтэн болоо, Японско далайн эрье шадарай городуудта метр зузаантай саһан орoo гэжэ Юнайтед Пресс агентствын корреспондент Токиоһоо мэдээсэнэ.

Зам харилсаан таһалдаа, олон һургуулинууд хаагдаа.

ШЭНЭ ЗҮЖЭГ

Бурят-Монголой гүрэнэй бурят драмын театрын коллектив Ц. Г. Шагжинай «Түрүүшын жэл» гэжэ шэнэ пьесые табиба.

Зүжэгэй гол рольнуудта: колхозой түрүүлэгшэ Зоригто Эрдынеевич Эрдынеев—Бурят-Монголой арадай артист В. К. Халматов, Мунса Бухаевич — БМАССР-эй габьяата артист Д. Д. Дондуков, колхозник Пэлхэндэй—РСФСР-эй габьяата артист Ч. Генинов, Тээхэр Дармаевич—БМАССР-эй габьяата артист Ж. М. Иванов, Нанзат Дадаев (бригадир) — БМАССР-эй габьяата арт И. Е. Миронов гэгшэд наа на. Мүн РСФСР-эй габья артистнууд А. С. Ильин, Н. Гендунова, артист С. Б. Раб лов болон бусад энэ зүж хабаадалсана.

Театрын режиссёр, БМАС эй арадай артист Ц. Г. Ш жин зүжэгые найруулан та һан ба БМАССР-эй искусст нуудай габьяата ажал-ябу лагша Б. Б. Чернутов сцены гоёон шэмэглэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүжэгэй гэ сценэ.

А. Мантаевай фото

Республикын һонинууд

Багшанарай спортивна мүрысөөн

Эхин, дунда һургуулинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком ба «Буревестник» гэжэ һайндуранай спортивна общество санаар республикын мүрысөө үнгэргэбэ. Энэ мүрысөөндэ физкультура заадаг багшанар хабаадалсаа.

3 ба 10 километрын эстафетэдэ Заиграйн аймагай багшанарай команда түрүү һуури эзэлээ. Кабанскынхид—2-дохи, Хоринхид—3-дахи һууринуудые эзэлбэ.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэртэ эхэнэрнүүд 5 километртэ урилдаа. Эндэ Сэлэнгын аймагай Жаргалантын дунда һургуулиин багша А. Витушкина түрүүлэн ерээ. Хориин дунда һургуулиин багша А. Морозова — хоёрдохи, Заиграйн аймагай Ильинскэ дунда һургуулиин багша И. Синатос — гурбадахи һуури һэн байна. Мүн энэ үдэр шүүл 15 километртэ урилдаа. мүрысөөндэ Кабанскын дунда гуулиин багша В. Козин һайн жалта туйлаа. Мухаршэбэрэй гай Никольско һургуулиин К. Калашников хоёрдохи эзэлбэ.

Хоёр үдэрэй туршада үргэ һэн мүрысөөнэй дүнгөөр, райн аймагай багшанарай лектив түрүү һуури эзэлээ. К скынхид — хоёрдохи, хориин гурбадахи һуури эзэлһэн байх

Мүрысөөндэ түрүү һуури командануудта дамжуулгын гууд ба грамотанууд барюула

Л. Бобы

Иволгын МТС һургуулида туһална

Һургуулиин һуралсалые политехнизацилха ябадалда МТС-үүд ехэ үүргэ дүүргэнэ. Һаяхан Иволгын МТС-тэ мэргэжэлтэдэй зүблөөн үнгэргэгдэжэ, аймагай һургуулинуудай һуралсалые политехнизацилха хэрэгтэ эдэбхитэй туһаламжа үзүүлхэ гэжэ шиидхэгдэбэ.

Тиин Иволгын дунда һургуулида хоёр колёсно трактор (нэгэниинь задалагданхай), нэгэ «Коммунар» гэжэ комбайн, «ВИМ» гэжэ таряа сэбэрлэлгын машина, «Москвич» мотоцикл, плуг, сеялкэ гэхэ мэтын хүдөө ажахын машинануудые үгэһэн байна. Мүн харуул, шүрэб татадаг элдэб зэмсэгүүдые үгэһэн байха юм.

Гадна, Иволгын МТС-эй директор нүхэр Ильков тусхай зүблөө Иволгын дунда һургуулида «М новедени», «Хүдөө ажахын һууринууд» гэжэ предмедүүдэ ха, тус һургуулида мастерско хеэржэ үгэхэ гэжэ мэргэжэ уялгалба. Мүн Иволгын дунда гуулиин һурагшад МТС-эй ма скойдо ошожо, хүдөө ажахын нануудтай танилсана.

Гэбэшье, Иволгын дунда һу лиин дирекци (директорынь Брянский) хүршэ МТС-эйнгэ гэжэлтэдые урижа, «Маш дени», «Хүдөө ажахын үндэһ ринууд» гэһэн предмедүүдээр үнгэргэхын түлөө оролдоногү

В. Буда

Плаката-газетэ

Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком ба бурмонкоопсоюзай правлени «Советскэ культурна худалдаа наймаанай түлөө» гэжэ 5-дахи «Плаката-газетэ» хэблэлһээ гаргаба.

«Хүдэлмэридөө шэнэ һайн аргануудые хэрэглэхын түлөө тэмсэхэ» гэһэн түрүү бэшэгээр газетэ эхилнэ. Энэ статья соо Хэжэнгын аймпотребсоюзай Чесанын сельпогой түрүү дүй дүршэл тухай хэлэгдэнэ. Мүн эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюза играйн айкомой түрүүлэгшэ Галсанов өөрынгөө статья соо до-Илькын сельпогой шофёр Малановай хүдэлмэриин түрүү тухай бэшэнэ. Тэрэшэлэн газ Түнхэнэй аймпотребсоюзай т лэгшэ нүхэр Арьяевай, Ку аймпотребсоюзай түрүүлэгшэ Москвитинай, Иволгын аймпо союзай түрүүлэгшэ нүхэр Ша вай статьянууд толилогдонхой

К. Дани

Олон автомашинатай болобо

Ашаа шэрэхэ ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилхын тула Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» колхоз автомашинынгаа парк үргэдхэнэ. Һаяхан энэ колхоз «ЗИС-5» ашаанай машина абаба.

Мүнөө колхоздо хамта 6 а шина хүдэлмэрилнэ.

А. Михай

Байгал шадар ехэ саһан ороо

(Фенологой тэмдэглэл)

Республика дотор һүүлэй үедэ бүрхэг, дулаан үдэрнүүд боложо, саһан оробо.

Түнхэндэ, Кяхтада, Бичурада — 3 миллиметр, Мухаршэбэртэ — 4, Хоридо, Сэлэнгэдэ — 5, Улан-Удэдэ — 8 миллиметр саһан орoo. Эгээн ехээр Баргажанда — 14, Горячинскда — 29 миллиметр саһан орoo. Байгалай зүүн эрьеэр е һан ороһон, шуурган болоһон б

Үнгэрһэн жэлнүүдэй энэ сасуулхада, мүнөө саһан һу ехээр ороһон байха юм.

И. Ко

Редактор Д. Л. ЛОБСАН

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора 32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров—16

Н—00662. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР Зак. № 4